TARTU ERAKOOLI ÕPPEKAVA ÜLDOSA

1. Terasoofia

1.1. Terasoofia on Tartu Erakooli (edaspidi TERA) käsitlus haridusest ehk miks, mida ja kuidas TERAs tehakse.

1.2. TERAhariduse eesmärk on iga õppija individuaalne heaolu, mis on aluseks laiemaks kogukondlikuks rahuloluks. Peame oluliseks soodsa õpikeskkonna loomist, et õppija areng oleks võimalikult mitmekesine ja tal oleksid oskused ühiskonnas edukalt toime tulla.

1.3. TERA visioon: Eesti parim tulevikukindel hariduskeskus.

1.4. TERA missioon: Loome heaolu pakkudes tulevikukindlat haridust.

Kooli sotsiaalsel keskkonnal on oluline mõju õppijate heaolule. Õppija, kes tunneb ennast hästi endas ja oma ümbruses, saavutab paremaid tulemusi. Lähtuvalt enesemääramise teooriast on igal inimesel kolm peamist psühholoogilist baasvajadust - autonoomia-, kompetentsus-, ja seotusvajadus. Nende vajaduste toetamine loob eeldused tähenduslikuks õppimiseks ning positiivseks koolikogemuseks.

Tulevikukindlus toetub valmidusele ja on kooskõlas TERA väärtustega. Valmidus viitab valmisolekule ja suutlikkusele toime tulla erinevate eluliste väljakutsetega. See tähendab, et õppija on võimeline:

- kohanema erinevate olukordadega ja võtma vastu uusi rolle;
- mõistma ja juhtima enda emotsioone ja suhteid;
- lahendama probleeme ja tegema teadlikke otsuseid;
- tegutsema loovalt ja innovaatiliselt;
- hoidma ja edendama enda ja teiste tervist ning heaolu;
- kasutama aega ja ressursse efektiivselt ning mõistlikult;
- õppima pidevalt juurde ja ümber.

Aitame õppijal valmistuda elu erinevateks etappideks ja valdkondadeks valmiduse keskse lähenemise kaudu. Toetame arengut tervikuna, arendades kriitilist mõtlemist, emotsionaalset ja sotsiaalselt küpsust ning oskust võtta vastutust. Nii saab tehnoloogilistest ja sotsiaalsetest muutustest sõltumata jääda arukaks, südamlikuks, loovaks ja töökaks ning võtta vastu elu erinevaid väljakutseid ja võimalusi.

Hariduse mõtestamine valmiduse kaudu eeldab:

- lõimitud õpet, kus erinevate valdkondade teadmised ja oskused on seotud ning neid õpetatakse kontekstis, mis kajastab reaalse elu olukorda;
- projektipõhist ja kogemuslikku õpet, milles õppimine toimub praktiliste kogemuste ja reaalsete probleemide lahendamise kaudu;
- jätkuv hindamine ja refleksioon: õpilastele tuleb anda võimalusi pidevalt hinnata oma valmisolekut erinevates valdkondades ja eluetappides ning kohandada oma õpiteekonda vastavalt.

1.5. TERA väärtused:

- **Ennastjuhtivus ja arengule suunatus**
  Peame oluliseks, et õppija õpiks oma aega ja tegevusi teadlikult juhtima. See hõlmab oskust seada eesmärke, teha valikuid ja hinnata oma tugevusi ning arenguvajadusi. Oluline on eneseteadlikkus, mis tähendab siin suutlikkust märgata oma õppimisstiili, motivatsiooni ja emotsioone ning kohandada vastavalt oma tegutsemist. Õppijat toetatakse hobide ja huvide arendamisel, kogukonnaprojektides osalemisel ning tervislike eluviiside kujundamisel. Suuname elama tasakaalustatud elu, kus töö ja vaba aeg toetavad üksteist. Tulevikuhariduses on keskne roll elukestval õppel. Kuna maailm ja eneseteostuse võimalused muutuvad kiiresti, tähendab ennastjuhtivus ühtlasi valmisolekut pidevaks enesetäiendamiseks ja elukestvaks õppimiseks. Julgustame olema kohanemisvõimelised ja avatud uutele ideedele ning tehnoloogiatele.
- **Hoolivus ja kaasatus**
  Keskendume sotsiaal-emotsionaalsete oskuste arendamisele, õpetades õppijaid tundma iseennast ja teisi. Empaatiavõime, koostöö- ja konfliktide lahendamise oskus aitab kaasa harmooniliste suhete loomisele ja ühiskonna sidususe säilitamisele. Kogukondade tugevdamine ja isiklike suhete tähtsustamine on oluline, et tunda end seotult ja toetatud. Julgustame panustama oma kogukonda, arendama tugevaid sotsiaalseid võrgustikke ja hoidma isiklikke suhteid.
- **Innovaatilisus ja tõenduspõhisus**
  Teraharidusega loome keskkonna, kus loovust väärtustatakse ja arendatakse igas valdkonnas varasest east alates. Tehnoloogia arenguga muutub veelgi olulisemaks õpetada kriitilist mõtlemist. Peame olema võimelised mõistma ja hindama tehnoloogia mõju ühiskonnale ning võtma vastutuse selle eetilise kasutamise eest. Väärtustame muutuste algatamist ja lähtume nende elluviimisel tõenduspõhistest praktikatest.
- **Koostöisus ja motiveeritus**
  Väärtustel põhinev ühiskond eeldab selle liikmete tõhusalt mõtestatud koostööd ning seatud eesmärkide poole liikumist. Peame oluliseks, et õppija õpiks töötama meeskonnas, jagama vastutust ja väärtustama erinevaid vaatenurki. Koostöise tegutsemise käigus areneb oskus kuulata, anda tagasisidet ning lahendada erimeelsusi konstruktiivselt. Motiveeritus kasvab siis, kui iga õppija kogeb, et tema panus on

tähenduslik. Seepärast loob TERA koolikultuur keskkonna, kus õppimist mõtestatakse, õnnestumisi märgatakse ja pingutust tunnustatakse. Nii sünnib ühisloome, mis on jätkusuutlik ja väärtustel põhinev.

Keskendudes valmidusele nihutame fookuse lisaks teadmiste omandamisele ning akadeemiliste eesmärkide saavutamisele praktilise ja terviklikuma ettevalmistuse poole, mis on vajalik täisväärtuslikuks ja tasakaalustatud eluks. See hõlmab oskuste ja hoiakute arendamist, mis võimaldavad kohaneda olukordadega, täita mitmeid rolle ja olla edukas erinevates eluvaldkondades.

TERA õppekava koos TERA arengukavaga on aluseks õppe eesmärgistamisel ja organiseerimisel. Terasoofia koostamisel toetuti ja arendamisel lähtutakse: põhikooli ja gümnaasiumi riiklikust õppekavast; teistest riiklikest ja kohalikest õigusaktidest; TERA arengukavast, põhikirjast, hindamissüsteemist; õppijate, õpetajate ja vanemate vahelistest kokkulepetest, sh kokku lepitud TERA missioonist, visioonist ja standardist.

2. Üldpädevused

2.1. TERAs on õppimise põhieesmärgiks õppija areng. Riiklikus õppekavas sätestatud üldpädevuste kujundamine ja rakendamine on lahutamatult seotud kooli väärtustega. Üldpädevused kujunevad kõikide osapoolte koostöös.

2.2. Arengule suunatud õppetegevused ja pedagoogilised meetodid toetavad õpilase isiklikku arengut, julgustavad regulaarselt oma teadmisi, oskusi ja hoiakuid analüüsima ning eesmärke seadma.

2.3. Hoolivusele ja kaasatusele tuginev mõtteviis, märkamine ja tunnustamine nii omavahelises suhtlemises, koolikeskkonnas kui ka tagasiside andmises, aitab õpilastel õppida üksteisega arvestama ja erinevusi väärtustama.

2.4. Lahendustele orienteeritud ja tõenduspõhises õppeprotsessis õpitakse kriitiliselt mõtlema, võimalikke lahendusi analüüsima ning otsuseid tegema, mis valmistab õpilasi ette tulevikus esinevateks olukordadeks, kus paindlikkus ja kohanemisvõime mängivad olulist rolli.

2.5. Koostööle orienteeritud tegutsemine väljendub erinevate osapoolte pidevas suhtluses ja ühiste kokkulepete väärtustamises, mille kaudu on võimalik toetada üldpädevuste arendamist.

2.6. Üldpädevusi kujundatakse peamiselt alljärgnevate tegevustega:

- õppetunnid;
- üldõpetus, kogupäevakool;
- tiimi-/mentortunnid;

- ringi- ja huvitunnid;
- külalisõpetajate tunnid;
- kohtumised erinevate valdkondade asjatundlike inimestega;
- õppekäigud;
- stardilaagrid/stardipäevad;
- projektid;
- elulised ja praktilised valikained ja praktikumid;
- õpilasüritused;
- vestlused õpilasega (sisseastumisvestlused, arenguvestlused jne);
- õpilaste tiimi- ja mentorsüsteem;
- õpilase nõustamine;
- osalemine erinevates uuringutes;
- loovtööde, väljakutsete, õpilasuurimuste ja praktiliste tööde läbiviimine;
- mini- ja õpilasfirmade programm.

2.7. Õpilastes kujundatavad üldpädevused põhikoolis:

- **kultuuri- ja väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;
- **sotsiaalne ja kodanikupädevus** – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut ja Eesti riiklikku iseseisvust; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
- **enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;
- **õpipädevus** – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;
- **suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista

teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;

- **matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus** – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;
- **ettevõtlikkuspädevus** – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärke, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske; rakendada finantskirjaoskust;
- **digipädevus** – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvas ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

2.8. Õpilastes kujundatavad üldpädevused gümnaasiumis:

- **kultuuri- ja väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide ja eetika seisukohast; tajuda, analüüsida ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada kunsti ja loomingut ning kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid ja arvestada nendega otsuste langetamisel; olla salliv ja koostööaldis ning panustada ühiste eesmärkide saavutamisse;
- **sotsiaalne ja kodanikupädevus** – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut ja Eesti riiklikku iseseisvust; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid; austada erinevate keskkondade, sh suhtluskeskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, inimõigusi, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid

suhtlemisel; suutlikkus mõista globaalprobleeme, võtta kaasvastutus nende lahendamise eest; väärtustada ja järgida jätkusuutliku arengu põhimõtteid; tunnetada end dialoogivõimelise ühiskonnaliikmena Eesti, Euroopa ja kogu maailma kontekstis;

- **enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata adekvaatselt oma nõrku ja tugevaid külgi, arvestada oma võimeid ja võimalusi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid probleeme; käituda inimsuhetes sõltumatult; hankida teavet edasiõppimise ja tööleidmise võimaluste kohta, kavandada oma karjääri;
- **õpipädevus** – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; leida sobivad teabeallikad ja juhendajad ning kasutada õppimisel nende abi; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada erinevaid õpistrateegiaid ja õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasiõppimise võimalusi;
- **suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada emakeeles ja iseseisva keelekasutaja tasemel vähemalt kahes võõrkeeles, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; koostada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust, kasutada korrektset ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;
- **matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus** – suutlikkus kasutada matemaatikale ja loodusteadustele omast keelt, sümboleid, meetodeid ja mudeleid, lahendades erinevaid ülesandeid kõigis elu- ja tegevusvaldkondades; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia tähtsust ning mõju igapäevaelule, loodusele ja ühiskonnale; mõista teaduse ja tehnoloogiaga seotud piiranguid ja riske; teha tõenduspõhiseid otsuseid erinevates eluvaldkondades; kasutada uusi tehnoloogiaid loovalt ja uuendusmeelselt;
- **ettevõtlikkuspädevus** – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärke, koostada lühi- ja pikaajalisi plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske; mõelda kriitiliselt ja loovalt, arendada ja hinnata oma ja teiste ideid; rakendada finantskirjaoskust;
- **digipädevus** – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvas ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite

abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

2.9. Üldpädevusi kujundatakse peamiselt alljärgnevate tegevustega:

- õppetunnid,
- üldõpetus, kogupäevakool,
- tiimi-/mentortunnid,
- ringi- ja huvitunnid,
- külalisõpetajate tunnid,
- kohtumised erinevate valdkondade asjatundlike inimestega,
- õppekäigud,
- stardilaagrid,
- projektid,
- elulised ja praktilised valikained ja praktikumid,
- õpilasüritused,
- vestlused õpilasega (sisseastumisvestlused, arenguvestlused jne),
- õpilaste tiimi- ja mentorsüsteem,
- õpilase nõustamine,
- osalemine erinevates uuringutes,
- loovtööde, väljakutsete, õpilasuurimuste ja praktiliste tööde läbiviimine,
- mini- ja õpilasfirmade programm.

2.10. Tulevikupädevused

Teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad toime tulla üha keerukamas ja kiiresti muutuvas maailmas. Lähtuvalt haridusvaldkonna strateegiast kuuluvad tulevikuoskuste hulka kognitiivsed ja metakognitiivsed, sotsiaalsed ja emotsionaalsed, füüsilised ning praktilised oskused.

3. Läbivad teemad

3.1. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi, võimaldades luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

- **Õppekeskkonna korraldus.** Kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärke. Õpikeskkond keskendub õppijate heaolule ja turvalisusele. Kaasaegsed õppevahendid ja tehnoloogia toetavad uuenduslikke õpetamismeetodeid. Koolis on lihtsasti liigutatav ja hästi kokku sobitatav

mööbel. Liikumiseks ja õppeks saab kasutada kogu koolimaja ja õueala: näiteks raamatukogu, liikumis- ja puhkealasid, pesasid, koostööbokse. Koolikella puudumine, paindlikud tunnipiirid ja vahepausid võimaldavad õppida omas tempos, parandades keskendumist ja õpimotivatsiooni. Toetav ja hooliv koolikultuur tagab, et kõik tunnevad end väärtustatuna ja kaasatuna.

- **Üldõpetus ja aineõpe.** TERAs põhikooliastmes üldõpetus ja läbivad teemad tihedalt seotud. Üldõpetus tugineb põhikooli riiklikule õppekavale, kuid on rohkem kombineeritud ning teemapõhine. Aineõppes tuuakse läbivatest teemadest lähtudes sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid. Õpetajad integreerivad aineteüleseid projekte, mis toetavad teemade mõistmist ja praktilisi oskusi. Erinevate kooliosade ja tasemete valikained ning praktikumid toetavad läbivaid teemasid, võimaldades süvendada oma teadmisi ja oskusi spetsiifilistes valdkondades.
- **Loovtöö.** Läbivatest teemadest lähtuvad või õppeaineid lõimivad loovtööd annavad õpilastele võimaluse väljendada oma loovust ja arendada koostööoskusi. Loovtööd võivad olla individuaalsed või rühmapõhised, pakkudes erinevaid lähenemisviise ja praktilisi kogemusi läbivate teemade süvendamiseks.
- **Klassiväline õppetegevus.** Mujalõpe ja looduses tegutsemine arendavad keskkonnateadlikkust ja jätkusuutlikkuse põhimõtteid. Külastused muuseumidesse ja teatrisse rikastavad kultuurilist identiteeti ja loovust. Spetsiaalsed õppeprogrammid ja avastusõpe võimaldavad õpilastel rakendada teadmisi reaalses maailmas, tugevdades seeläbi kodanikualgatust, ettevõtlikkust ja kriitilist mõtlemist. Kõik need tegevused muudavad õppimise mitmekülgsemaks ja kaasahaaravamaks, toetades õpilaste terviklikku arengut ja läbivate teemade omandamist.
- **Õpilaste mentorlus.** Gümnaasiumiastmes toetab läbivate teemade mõtestamist ja eri ainete ühendamist ka mentorlus. Regulaarsete arenguvestluste ja eesmärgistatud juhendamise kaudu seotakse omavahel ainealased teadmised, õpioskused ja isiklik areng. Mentor aitab õppijal näha seoseid eri õppeainete vahel, rakendada õpitut laiemates kontekstides ning kujundada teadlikult nii õpiteed kui ka karjäärivalikuid. Nii saavad aineõpe, valikkursused ja praktilised kogemused terviklikuks õpiteeks, mis arendab eneseteadlikkust, koostööoskust, vastutustunnet.

3.2. Õppekava läbivad teemad:

- **elukestev õpe ja karjääri kujundamine** – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvas õpi- , elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid;
- **keskkond ja jätkusuutlik areng** – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;

- **kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
- **kultuuriline identiteet** – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;
- **teabekeskkond ja meediakasutus** – taotletakse õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskkonda, suudab meediamaailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, tunnustab autorlust, oskab luua kvaliteetset meediasisu, arvestades oma eesmärke ja ühiskonnas omaksvõetud suhtlemise norme, ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas teabekeskkonnas;
- **tehnoloogia ja innovatsioon** – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
- **tervis ja ohutus** – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
- **väärtused ja kõlblus** – taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

4. TERA standard ja õppekorraldus

4.1. Peame oluliseks:

4.1.1. **Ennastjuhtiva õppija arengu toetamine**

- TERAs on ühtne Terasoofia ehk õppekava, sh ühtlustatud hindamissüsteem 1.- 6. ja 7.-9. klassis ning gümnaasiumis.
- 1.-9. klassini ja ka gümnaasiumis toimub sõnaline tagasiside andmine õpieesmärkidest lähtuvalt ning on edasiviiv ja mõistetav nii õppijale kui vanemale.
- Alates 7. klassist lisandub sõnalisele tagasisidele ka protsendiline hindamine.
- Õppeperioodi lõpus antakse välja kokkuvõtvad hinnangud TERA õpinguraamatusse (põhikoolis).
- Ennastjuhtivuse toetamiseks on igal 1.-6. klassi õpilasel TERAraamat,

7.-9. klassi õpilasel eesmärkide seadmise ja eneseanalüüside süsteem (nii seoses väljakutsetega kui ka aineõppes) ning gümnaasiumis õpilaste mentorlus, mis ärgitab õppijat oma tegevust jälgima ja mõtestama.

- Kooli õppeaasta sees toimuvad iseõppepäevad.
- Kõik TERA õpilased kannavad koolivormi.
- Rahulolu-uuringud 4. ja 8. klassi ning G2 (11. klassi) õpilastele, õpetajatele ning vanematele vastavalt riiklikule toimumiskorrale.

4.1.2. **Motiveeritud ja koostöise töötaja arengu toetamine**

- Iga töötaja arengu toetamiseks toimub vähemalt üks kord õppeaastas vestlus oma vahetu juhiga.
- Liikumaks oma tööalaste eesmärkide poole, on igal töötajal õigus ja võimalus saada juhtkonnalt tuge.
- Töötajal on kaasaegsed töövahendid, mis ühilduvad koolis kasutusel oleva Apple'i ökosüsteemiga.
- Õpetajatel on iganädalased koostöö-ajad ja koosolekud.
- Vähemalt üks kord õppeaastas toimuvad kolleegide tunnikülastused.
- Vähemalt üks kord õppeaastas toimub TERA üksustes töötavate õpetajate ühine arengupäev (nt talveseminar).
- Õpetajate võimestatuse uuring igas TERA üksuses HESA juhtide kogus kokkulepitud ajal.

4.1.3. **Kaasatud ja hooliva kogukonna loomine**

- Vähemalt üks korda õppeaastas toimuvad õpilaste vanemate üldkoosolekud.
- Vähemalt üks kord õppeaastas toimub õpilase arenguvestlus.
- Õpilase vanemal on võimalus osaleda esinduskogu töös.

4.1.4. **Innovaatilise ja arengut toetava keskkonna loomine**

- TERA õppetöö loomulikuks osaks on erinevad digivahendid (sh personaalne Apple'i tahvelarvuti või sülearvuti), mille eesmärk on õpet mitmekesistada ja personaliseerida.
- Digivahendeid kasutatakse kõikides kooliastmetes ja ainetundides, et toetada erinevate õpistiilide ja -võimetega õpilasi. Lisaks on see õpetajatele hea
- võimalus kasutada oma ainetunnis hulgaliselt lisamaterjale ja jooksvalt kujundada õpilaste digipädevust.
- Igas TERA koolis on laste eakohast arengut toetav päevaplaan: tundide pikkus on 40-80min, koolipäev alates kella 9.00st, lugemis- ja liikumispausid, toidupausid.
- Õppeaastas on 175 õppepäeva.
- Õppeaastas on kaks õpepperioodi.
- Õppeaastas on vähemalt 5 koolivaheaega.
- Igal TERA koolil on oma juhtimismeeskond, mille liikmed kuuluvad HESA juhtide kogusse.
- TERA standardis tehtavad muudatused arutab läbi ja kiidab heaks HESA juhtide kogu ning kinnitab HESA juhatus. Kord aastas vaadakse standard üle.

4.2. TERA on üldhariduskool 1.–9. klassi ja gümnaasiumini. TERA koolil on mitmeid I-II kooliastme koolikohti ja kaks III kooliastme koolikohta ning gümnaasium:
- 1. aste – 1.-3. klass,
- 2. aste – 4.-6. klass,
- 3. aste – 7.-9. klass,
- gümnaasium – G1-G3 (10.-12.) klass.

4.3. Õppimine toimub poolaastate kaupa. Õppeaasta kaheks perioodiks jagamine toetab õppijal keskenduda õppeprotsessile, arendada loovust ja kriitilist mõtlemist ning õppida enesereflesiooni ja õpetaja-poolse tagasiside kaudu. Samuti aitab see kaasa laste motivatsiooni suurendamisele, enesekindluse kasvule ning oma eksimustest õpetaja toel õppida.

4.4. Katame kõik riikliku õppekava ettenähtud määrad ja tunnid. I kooliastmes on rõhk üldõpetusel, kasutades terviku loomiseks vaba tunnimahu ja huvihariduse akadeemilist sisu. II ja III kooliastmes ning gümnaasiumis üldjuhul aineõpetusel.

4.5. Tunnijaotusplaan, valikained ja vaba tunnimahu kasutamine on kirjeldatud ja põhjendatud iga koolikoha eripära all.

4.6. Üldõpetus I kooliastmes on õppekavas olevate ainete seostamise viis, mis avardab ja muudab aineõpetuse elulähedasemaks. Lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika seob õppe- ja kasvatustegevuse tervikuks. Üldõpetus on õpetamise viis, mis arendab õppija vaatlusvõimet, iseseisva töö oskust ja mõtlemist, ergutab fantaasiat ja laiendab huvide ringi. Üldõpetuslik tööviis on välja kasvanud lapse psühholoogiast, mida iseloomustavad järgnevad põhimõtted:
- lapsepärasus (lapsekesksus),
- elulähedus,
- näitlikustamine,
- isetegevuse põhimõte,
- kodukoha ehk kodumaa põhimõte,
- mujalõpe.

4.7. Üldõpetus tugineb põhikooli riiklikule õppekavale, kuid on rohkem kombineeritud ning teemapõhine. Iga õpetaja ja klassijuhataja valib vajalike pädevuste saavutamiseks sobiva tempo, koormuse ja metoodikad. Vastava klassi või kooliastme lõpetamiseks fikseeritakse vajalikud pädevused kooli ainekavades.

4.8. Võõrkeeled:
- I klassist alates algab inglise keele (A-võõrkeel) süvaõpe keelekümblus meetodil. Selliselt õppimine annab oskuse väljendada spontaanselt oma mõtteid inglise keeles, tõlget kasutamata. Keelekümblusmeetodit rakendades kasutab õpetaja keeletunnis vaid inglise keelt ja hoidub eesti

keele kasutamisest. Tunni atmosfäär on mänguline ja nauditav. Lapse tähelepanu köitmiseks kasutab õpetaja tunnis laule, mänge, luuletusi, pildiraamatuid, jutte,

- pilte, mänguasju, jms. Kõike, mida õpitakse, korratakse ja harjutatakse pidevalt.
- II kooliastmes (5. klassis) lisandub teine võõrkeel. B-võõrkeele valikus on üldjuhul vene keel, prantsuse keel, saksa keel, hispaania keel. Keelerühm avatakse, kui soovijaid antud valikule on vähemalt 8.
- TERA Peedu koolis õpitakse B-võõrkeelt coachiva meetodi abil. Nimelt saavad õppijad valida teise võõrkeele lähtuvalt enda huvidest. Oluline on õppija sisemine motivatsioon valitud keelt õppida. Õpe on õpilaste juhitud, nad valivad ise teemad ja suuna, mille kaudu keelt omandada. Keelecoachi roll on luua õppes struktuur ning suunata ja toetada õpilasi avatud küsimuste abil. Keelecoaching aitab arendada õpilaste oskust õppida keelt iseseisvalt, andes neile väärtusliku tööriista, mida saab kasutada ka edaspidises elus keelte õppimisel. Selle meetodi olulisteks osadeks on õpistrateegiate omandamine, eesmärkide seadmine ja eneseanalüüs. Keelecoaching põhineb arusaamal, et lapsed on loomult uudishimulikud ja soovivad maailma avastada. Vastutuse andmine õpilastele ja õpilaste usaldamine teeb õpilased teadlikumaks oma huvidest, tugevustest ja nõrkustest ning õpetab neile valima endale keele õppimiseks sobivaimad õpistrateegiad. Kogu protsess toetab nende enesekindluse kasvu. Kui lasta õpilastel ise avastada ja õppimisprotsessi juhtida, kujundame neist elukestvad õppijad, kes võtavad vastutuse oma hariduse eest.
- Gümnaasiumis õpitakse esimese (B2-keeleoskustaseme) võõrkeelena õpitakse inglise keelt. Teise (B1-keeleoskustaseme) võõrkeelena õpitakse üldjuhul varem õpitud B-võõrkeelt, kuid seda saab soovi ja võimaluse korral õppima asudes vahetada. Üldjuhul on teise võõrkeele valikus vene keel, saksa keel, hispaania keel ja prantsuse keel.

4.9. Formaal- ja mitteformaalõppe lõiming

4.9.1. Kool arvestab õpilase vanema taotluse alusel õpilase õppimist mitteformaalõppes või mõnes teises haridusasutuses õpetatava osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga ettenähtud õpitulemusi.

4.9.2. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamiseks esitab õpilase vanem kooli direktorile avalduse ja koolivälise tegevuse juhendaja (treener, huvikooli õpetaja või muu) ülevaate õppetegevuse sisust. Avaldusi saab esitada üldjuhul kaks korda õppeaastas: 1. oktoobriks ja 31. jaanuariks. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamiseks vaatab juhtkond läbi laekunud avaldused ja teeb otsuse õpingute arvestamise kohta kooli õppekava osana. Vajadusel kaasatakse arutelule õpetaja(d). Iga koolikoht võib sätestada täiendavaid põhimõtteid ja tingimusi kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamiseks koolis õpetatava osana.

4.10. Koolis on õppekeeleks eesti keel.

4.11. Õpingute alustamise tingimused

4.11.1. Vastuvõtu alused
Õpilane võetakse kooli vastu vastavalt sama liiki riigi- või munitsipaalkoolile kehtestatud sisseastumise tingimustele. Kooli esinduskogul on õigus kehtestada täiendavaid tingimusi õpilaste vastuvõtmiseks.

4.11.2. Vastuvõtu täpne kord
Õpilaste vastuvõtmise täpne kord (sh taotluse esitamine, vajalikud dokumendid, vestlused/testid, tähtajad ning otsuse teatavaks tegemine) sätestatakse vastuvõtukorras, lähtudes põhikooli ja gümnaasiumi õpilaste vastuvõtmist reguleerivatest õigusaktidest ning valdkonna eest vastutava ministri määrusest.

5. TERA koolikohad

5.1. TERA on unikaalne õppeasutus, mis koosneb kuuest koolikohast, pakkudes haridust 1.-9. klassi ja gümnaasiumi õpilastele. Kõik meie kooliosad töötavad ühiste väärtuste baasil, kindla sihi nimel.

5.2. Õppesüsteemi järgi jaotub kool nelja astmesse – I, II ja III kooliaste ning gümnaasium. TERA koolil on mitmeid I-II kooliastme koolikohti ja kaks III kooliastme koolikohta ning gümnaasium. Selline struktuur võimaldab pakkuda omanäolisi, kuid samas laiaulatuslikku ja mitmekesist ning ka terviklikku haridusteed, kus igal astmel on oma kindel roll ja eesmärk õpilaste arengus. Meie koolisüsteem tagab sujuva ja toetatud ülemineku kooliastmete vahel, võimaldades õpilastel teha teadlikke ja sobivaid valikuid oma haridusteel.

5.3. **TäheTERA eripära ja kirjeldus**

5.3.1. TäheTERA eristub nii Tartu kui Eesti haridusmaastikul sellega, et ühes asukohas saab kaetud nii lapse formaal- kui mitteformaalhariduse vajadus lasteaiarühmast II kooliastme lõpuni – TäheTERAke, TäheTERA ja HuviTERA toimetavad ühes hariduslikus rütmis samas hoones.

5.3.2. TäheTERA haridusfilosoofiat avab tabavalt TERA moto:

- Tarkusega… I kooliastmes toimetame käisilikus üldõpetuslikus taktis. Üldõpetuses saavad kokku matemaatika, eesti keel, kirjandus, loodusõpetus, liikumine ja loovus, moodustades igapäevaelulise terviku. II kooliastmes toimetame rohkem ainepõhiselt. Hindeid meeleheitlikult taga ei aeta. Õpetaja seab õpilasega üheskoos õpitulemustele orienteeritud eesmärgid, millele antakse perioodi lõpus kokkuvõttev sõnaline hinnang. Juba esimesest klassist peale õpetame õpilasi targalt ja turvaliselt digivahendeid kasutama. Üheks töövahendiks aabitsa ja vihiku kõrval on igal õpilasel personaalne tahvelarvuti. Koduklassid on mõnusalt hubased, kus ruumi

toimetamiseks jagub 18–20 õpilasele. Õpilased on fantastiliselt erinevad. Neid erinevaid õpimustreid üritame veelgi paremini toetada lennupõhistes diferentseeritud õpirühmades, mille moodustame sõltuvalt lennust nii inglise keeles, matemaatikas kui eesti keeles.

- Julgeks… Lapsel peab juba maast madalast olema võimalus ise oma õpiteel sõna sekka öelda. Eri vanuseastmetes toimuvad kord nädalas huvitunnid, mille valivad õpilased endale ise. Sellega toetame nende julgust uurida erinevaid huvisid. Inglise keeles aga kümbleme esimesest klassist, et tekiks julgus teistes keeltes suhelda. Kuigi südalinnas on iga ruutmeeter arvel julgustame kõiki õpetajaid ja õpilasi neid maksimaalselt ära kasutama, et süstida õpilastesse rõõmu liikumisest. Käime õues õppimas, orienteerumas, kelgutamas, suusatamas või tasakaalulintimas. Meid liidab ühte koolivorm, mida kannavad täheteralased uhkusega. Elementide valik on lai ja riietus mugav, et lapsed saaksid julgelt tunnis ja vahetunnis toimetada.
- Loovaks… Päevakava on meil paindlik, mis võimaldab õpetajal lähtuda just oma laste töörütmist. Meil on erineva pikkusega tunnid, alates neljakümne viiest ja lõpetades 80 minutiga. Olulisel kohal on oma aja planeerimisoskuse toetamine, eriti teises kooliastmes. Loomulikuks päeva osaks on hea aeg, kus loetakse ja toimetatakse iseseisvalt. Hoiame au sees loovtegevust, mida arendame üldõpetuse, tehnoloogiaõpetuse, käsitöö, kunstiõpetuse ja loovlooduse tunnis. Efektiivsemaks aja planeerimiseks, tagasisidestamiseks ning endale seatud eesmärkide seireks on igal lapsel TERAraamat – kas paberkandjal või digitaalselt. Huvikool HuviTERA robopark asub samuti meie majas. Formaal- ja mitteformaalhariduse ühildamine on olnud osa meie tööst juba aastaid.
- Avatuks… Asume Tartu südalinnast kiviviske kaugusel, mis avab meie jaoks võimalused jalutada ja õppida linnaruumis. Maja taga pakub rohelust Loodusmaja park. Loodusmajaga on meil ka õppe osas mõnus koostöö! Oleme alati olnud avatud ka koostööks. Jätkuvalt leiab meie juurest praktikante ja külalisi, kellega parimaid praktikaid jagame. Lisaks on õpilaste vanematel võimalus lüüa kaasa kooli arengus esinduskogu kaudu ja osaleda õpilaste vanemate koolis. Meie kooliaasta algab stardipäevade või linnalaagriga, et uudistada Tartut ja Tartu lähiümbrust. Maja on avatud ka pärast tunde, kus lapsed saavad liikuda erinevatesse HuviTERA ringidesse, oodata aatriumis või klassis oma huvitegevust või osaleda PäevaTERAs, mis on 1.–2. klassi lastele mõeldud pikapäevarühm, kus lapsed on kella neljani hoitud.

5.3.3. TäheTERA tunnijaotusplaan, valikained ja vaba tunnimahu kasutamine:

- Esimeses ja teises kooliastmes praktiseeritakse TäheTERAs lühikesi (45 min) ja pikki (80 min) tunde. Õppimine vaheldub pausidega, sh söögivahetundide, võimalusel õuevahetundide ja hea ajaga.
- Tulenevalt õppe erinevatest vormidest (nt ekskursioonid, õppekäigud, õuesõppetunnid, spordipäevad, matkad jne) võib tundide kestus muutuda. Vähemalt 3 korda õppeaastas toimuvad õpilastele iseseisva

õppimise päevad, mille eesmärgiks on iseseisva õppimise ja aja planeerimise oskuse arendamine.

- Õppeaineid õpitakse õppeaasta vältel läbivate ainetena või käsitletakse süvendatult ühe perioodi või poolaasta jooksul, nt ühe nädalatunniga inimeseõpetuse / kunstiõpetuse tunnid koondatakse ühte poolaastasse, nii et nädalas on 2 tundi.
- Selleks et laiendada õpilaste silmaringi ning arendada täiendavaid oskusi, võimaldab kool õpilastel alates 1. klassist osaleda järgmistes HuviTERA ringitundides: inglise keele ja tantsuõpetuse tundides, huviringitundides (1.-3. klass, 4.-6. klass), nt silmaringitunnis, kokandus, origami, pallimängud jne,
- Riikliku õppekava mahuga võrreldes õpitakse meil tavapärasest enam esimest võõrkeelt ja teatud põhiaineid (vt alltoodud tabelit).
- Tundide arvu suurendamine võimaldab aineõpetuse õpitulemustes vajalike meetodite kaudu pöörata süvendatud tähelepanu üld- ja valdkonnapädevuste saavutamiseks. Võõrkeelte ja matemaatika süvendatud õppimist soodustab ka väiksemate õpilasrühmade moodustamine (2. klassist inglise keel, alates 4. klassist matemaatika).

I kooliaste

Ained	TäheTERA			
	I klass	II klass	III klass	Kokku
Üldõpetus	15	15	17	47
Inglise keel (A)	1	3	3	7
Liikumisõpetus	2	2	2	6
Sh tantsuõpetus		1	1	2
Muusika	2	2	2	6
Õpiabi*	2	2	2	6
Ringitunnid				
Inglise keel	3	2	2	7
Huvitund	1	1	1	3
Koorilaul	1	1	1	3
Tantsuõpetus	1			1
IKT			1	1

**Tärniga märgitud tund ei pikenda õpilase koolipäeva. Õpiabi toimub üldõpetuse tunniga samal ajal ning aitab diferentseerida õppetööd.*

II kooliaste

Ained	TäheTERA			
	IV klass	V klass	VI klass	Kokku
Eesti keel	5	3	3	11
Kirjandus		2	2	4
Inglise keel	3	2	2	7
B-võõrkeel		2	3	5
Matemaatika	5	5	5	15
Loodusõpetus	2	2	3	7
Inimeseõpetus	1	1	1	3
Ühiskonnaõpetus			1	1
Ajalugu		2	2	4
Muusikaõpetus	2	1	1	4
Kunstiõpetus	1	1	1	3
Tööõpetus		2	2	4
Loovloodus	2			2
Liikumisõpetus	2	3	2	7
Tantsuõpetus	1			1
IKT			1	1
Ringitunnid				
Inglise keel	3	2	2	7
Huvitund	1	1	1	3
Koorilaul	1	1	1	3
IKT	1	1		2
Matemaatika	1			1

Inimeseõpetus	1			1

** Iga klassi kohta on toodud ainete/kursuste kaupa nädalakoormus, milles kajastub ka põhikoolis kohustuslikele ja HuviTERA ringitundidele määratud tundide arv.*
** Ringitundides osalemine on vabatahtlik, kuid see täpsustatakse lapsevanema ja kooli vahelise koolituslepinguga.*

5.4. LõunaTERA eripära ja kirjeldus

5.4.1. LõunaTERA kool on läbimõeldult terviklik hariduskeskkond, mis ühendab endas innovatiivse füüsilise keskkonna, kogupäevakooli põhimõtted ja kaasaegse käsitluse kooskõla õpilase akadeemilisele, sotsiaalsele ja emotsionaalsele arengule.

5.4.2. Füüsiline keskkond - liikumist ja koostööd soodustav õppehoone:

- Uus õppehoone on kujundatud koostöös Liikuma Kutsuva Kooli põhimõtetega, pakkudes ruumilahendusi, mis innustavad aktiivset osalemist ja õppimist. Liikumisvõimalused koridorides, nagu liutorud ja õpipesad, on loodud silmas pidades liikumise olulisust, võimaldades õpilastel kogu päeva jooksul aktiivselt tegutseda.
- Paralleelklassiruume ühendav eemaldatav sein loob võimalused lennupõhisele koostööle, erineva suunaga õpirühmade moodustamisele ning laiemalt suhete loomisele. Lisaks on I kooliastmes paralleelklasse ühendav koostööboks. Need väikesed, kuid funktsionaalsed ruumid pakuvad ideaalset kohta individuaalseks õppeks, väikegrupi tegevusteks või õpetajate koostööks.
- Keskne liikumisala kooli südames julgustab lapsi aktiivselt liikuma ja mängima, samas kui eraldi tiivad noorematele ja vanematele õpilastele tagavad, et igaüks tunneb end oma vanusele vastavas keskkonnas mugavalt.
- Klassiruumidest on võimalik minna otse õue või terrassile, soodustades õuesõpet ja värskes õhus aja sisustamist. Õuealal on piirkonnad, mis on ette nähtud aktiivseks liikumiseks ja õuesõppeks. Nt korvpalliplatsi saab kasutada erinevate pallimängude jaoks ja sporditegevusteks. Tehislikud mäed on mõeldud ronimiseks, mängimiseks ning talvel pakuvad need lõbusat ja turvalist keskkonda kelgutamiseks ja liulaskmiseks. Kooliesisele kivisillutisele on maha märgitud erinevad mängualused ning talvel on võimalik rajada uisuplats. Õuealalt saab liikuda puhkealale rõdule.
- Ka õpetajatele on loodud kvaliteetne töö- ja puhkeala, mis toetab nende professionaalset heaolu ja koostöövõimalusi.

5.4.3. Kogupäevakooli põhimõtted I kooliastmes:

- Kool rakendab kogupäevakooli mudelit, mis on kujundatud toetama õpilaste akadeemilist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Koolipäeva pikkus (9.00-16.00) ja struktuur tagab, et õpilasel on tasakaalustatult aega õppimiseks, söömiseks, loovaks tegevuseks, õues olemiseks ja vabamänguks.
- Kogupäevakooli mudeli üks oluline aspekt on tavapäraste kodutööde puudumine. Õppima õppimine toimub koolipäeva sees. Erandid tehakse vaid siis, kui õpilane vajab individuaalset tuge kindlas

õpioskuses või teemas, näiteks lugemise või puudumise tõttu tekkinud lünkade korral. Sellisel juhul on kodutööde eesmärk pakkuda sihipärast toetust, aidates õpilasel saavutada akadeemilisi eesmärke ja hoida õppes klassikaaslastega sarnast tempot. Selline lähenemine toetab nii akadeemilist edukust kui ka üldist heaolu ja õnnetunnet.

- Pikem koolipäev võimaldab pakkuda sisuliselt mahukamat õpet, mis tagab selle, et lapse aeg on maksimaalselt targasti kasutatud. Peale koolipäeva lõppu jäetakse aeg perekonnale, et keskenduda pereväärtustele, osaleda kultuurilistel sündmustel, arendada isiklikke huvisid ja tegeleda vaba aja veetmisega. Kooli lähenemisviis tunnustab perekonna rolli laste kasvatamisel ja arengul.

5.4.4. Klassiõpetaja süsteem II kooliastmes:

- II kooliastme lähenemise keskmes on mitmeid põhimõtteid, mis on juba edukalt rakendatud I kooliastmes ja mida kohandatakse vanemate õpilaste jaoks.
- Jätkub aastapõhine klassiõpetaja süsteem, pakkudes õpilastele stabiilsust ja turvatunnet. Märgatud õpilased ja klassijuhataja suurem kontakt teismelistega rõhutab individuaalse tähelepanu olulisust selles arenguetapis.
- Lisandub teise võõrkeele õppimine, tehnoloogiaõpetus, kodundus ja käsitöö ning põhjendatud kodused tööd, mis on mõeldud täiendama ja süvendama koolis õpitut. Kodutööd antakse sel juhul, kui see on õppeprotsessist lähtudes mõttekas ja vajalik. Ülemineku aastal (4. klassis) toetatakse laste vastutuse võtmist ja iseseisvumist õpioskuste tundidega.
- Päeva keskel on ette nähtud Hea aeg. See paindlik aeg võimaldab õpilastel keskenduda oma vajadustele, olgu selleks siis lisatoetus õpetajalt, koostöö kaaslastega, koduste tööde tegemine ja teadmiste süvendamine või lihtsalt aeg, et teha õuealal jalutustiir värskes õhus.
- Ka II kooliastmes on päevakavas kolm toidukorda, tagades õpilastele vajaliku energia ja toitained, mis on eelduseks aktiivseks õppimiseks ja kasvuks.
- Need põhimõtted moodustavad tervikliku lähenemise, mis toetab II kooliastme õpilaste arengut, pakkudes neile vajalikke akadeemilisi ja sotsiaalseid oskusi, samas arvestades nende heaolu ja individuaalseid vajadusi.

5.4.5. Vaimne keskkond ja ennastjuhtivus, üldpädevuste arendamine:

- Koolipäeva alustatakse ühiste infominutite (esmaspäev) või õpilaste poolt korraldatud igapäevase hommikuvõimlemisega, et toetada ühtsustunnet, ergutada õpilaste meeli ning valmistuda õppepäevaks. Tihe koostöö paralleel klassidega, eesmärkide seadmine ja nendega teadlik tegelemine, iseseisev töö ning õpetaja regulaarne tagasiside toetavad iga õpilase isiklikku ja akadeemilist arengut. TERAraamat, kooli enda loodud õpilaspäevik, on vahend, mis toetab eesmärkide seadmist, eneseanalüüsi ja käitumise fookuste jälgimist, aidates õpilastel oma õppimist ja arengut süsteemselt jälgida ja reflekteerida.
- Kooli igapäevaellu on integreeritud vestlused ja arutelud õiglusest,

arusaamadest, vastutusest ja kogukondlikust hoolivusest. Hommikuringides jagavad õpilased omavahel mõtteid, tundeid ja kogemusi, luues klassiruumis avatud ja toetava suhtluskeskkonna.

- LõunaTERAs kehtivad selged käitumisjuhised, mis põhinevad vastastikusel kokkuleppel õpilaste, õpetajate ja kooli personali vahel. Kokkulepped aitavad luua turvalise ja positiivse õpikeskkonna, kus kõik kooli liikmed tunnevad end väärtustatuna ja toetatuna. Kokkulepetest kinni pidamist tunnustatakse preemiate kaudu. Selle süsteemi eesmärk on tunnustada positiivset käitumist, innustades seeläbi õpilasi tegutsema vastutustundlikult ja empaatiliselt, tugevdades kooli ühiskondlikke väärtusi ja kogukonnatunnet.
- LõunaTERA kooli iseloomustab ka "aasta õpetaja" süsteem. Selline lähenemine aitab maksimeerida õpetamise ja õppimise efektiivsust ning süvendada õpetaja ja õpilaste vahelisi suhteid. "Aasta õpetaja" süsteem annab õpetajatele võimaluse oma õppematerjali pidevalt kasutada ja täiustada, luues erineva raskusastmega ülesandeid vastavalt oma klassi vajadustele.
- Kuna vajadus õppematerjali pidevaks ettevalmistamiseks väheneb, saavad õpetajad investeerida rohkem aega suhete loomisesse õpilastega. See lisaaeg võimaldab õpetajatel keskenduda rohkem individuaalsele suhtlemisele, märgates ja toetades õpilaste emotsionaalset heaolu ning aidates luua positiivset õpikeskkonda.

5.4.6. Koostöö ülikooliga, vanematega, partneritega, lasteaiaga:

- LõunaTERA koostöö vanematega keskendub kaasamisele ja avatud suhtlemisele. Õpilaste vanemate ümarlaud võimaldab regulaarselt arutada kooli arengut ja tähtsaid teemasid. Kohvihommikud, mida korraldatakse vähemalt kaks korda õppeaastas, pakuvad vabamas õhkkonnas võimalust õpetajate ja teiste vanematega suhelda. Lisaks on vanematel võimalus külastada tunde ja osaleda vestlusringides, mis käsitlevad erinevaid koolielu puudutavaid teemasid. Need tegevused soodustavad läbipaistvust ja tugevdavad vanemate osalust koolielus.
- Järjest tihedamaks on läinud tegutsemine ühes majas asuva lasteaia osa LõunaTERAKEsega, mille eesmärgiks on luua ühtne hariduskeskkond. Koostöö võimaldab jagada pedagoogilisi teadmisi ja arendada õppeprogramme, mis on ühtsed ja järjepidevad. Niiviisi saavad koolieelikud kohaneda koolikeskkonnaga juba varakult, et soodustada õpihimu ning sotsiaalsete oskuste arengut.
- LõunaTERA teeb koostööd ka Tartu Ülikooliga, võttes hea meelega vastu praktikante. LõunaTERA ja ülikooli vaheline koostöö rikastab mõlemat asutust, pakkudes õpilastele ajakohaseid õppemeetodeid ja praktikantidele väärtuslikku kogemust haridusvaldkonnas.
- LõunaTERA koostöö laiema kogukonnaga, sealhulgas Lõunakeskuse ja Tartu linnaga, on suunatud praktiliste ja hariduslike projektide elluviimisele - kogukonnaaed, õpilasürituste toetamine, turvaline koolitee jne. Koostöö erinevate partneritega aitab koolil luua tugeva ja toetava õpikeskkonna, mis on avatud innovatsioonile ja kogukonna

kaasamisele.

5.4.7. Tunnijaotusplaan, valikained ja vaba tunnimahu kasutamine:

- 60-minutilised tunnid esimeses kooliastmes, lühikesed (45 min) ja pikad (80 min) tunnid teises kooliastmes toetavad tõenduspõhiseid tõhusa õppimise metoodikaid. Ülesehitus võimaldab loogilist ja eluga seotud struktuuri ning rohkem aega teemadesse süveneda, vähendab hüplikkust ja üleminekuid. Õppimine vaheldub pausidega, sh söögivahetunnid ja õueaeg.
- Päevaplaani ja tunniaegade muudatusest vabanenud tunniressurssi kasutatakse juhendatud õppeks (hea aeg, üldõpetuse laiem käsitlus, ennastjuhtivuse kujundamine, lõimitud aineõpetus, liiklusõpe - ratturi load, üldpädevuste arendamine).
- Vähemalt 3 korda õppeaastas toimuvad õpilastele iseseisva õppimise päevad. Eesmärk on arendada õpilaste iseseisvalt õppimise oskust ja ennastjuhtivuse kujunemist. Iseõppepäev toetab õpilaste ajaplaneerimisoskuse arengut ning vastutuse võtmist oma õppimise eest.
- Valikainena on 3.-6. klassis digitund. Digitundide pakkumine valikainena toetab läbivaid teemasid, nagu digipädevus, tehnoloogia kasutamise oskused ja vastutustundlik käitumine digikeskkonnas. Digipädevus on 21. sajandi üks olulisemaid oskusi, mida õpilased vajavad nii õppes, igapäevaelus kui ka tulevases tööelus.
- 1.-3. klassis pakume õpilastele teematundi, mis toetavad õppija loovust ja praktilisi oskuste omandamist. Teematunnid rikastavad õppekava, loovad tiheda seose elulähedusega ning huviharidusega. Lisaks saavad õpilased liituda koorilauluga. Koorilaul arendab laste muusikalist kuulmist, rütmitunnetust ja koostööoskusi, edendades kogukondlikkust ja loomingulisust.
- 3. klassis anname õppijatele võimaluse õppida süvendatult liiklusõpetust ning koostöös maanteeametiga sooritada test rattalubade saamiseks. Liiklusõpetus aitab lapsel iseseisvalt ja turvaliselt liikuda, arendab vastutustunnet ja sotsiaalseid oskusi ning on otsene näide elulähedasest õppe integreerimisest.
- 4. klassis koostavad ja esitlevad kõik õpilased kooliaasta lõpus vabalt valitud loodusteemal teadustöö. Loodusteaduste maht 4. klassis on suurendatud, et toetada õpilasi nende esimese teadustöö koostamisel ja esitlemisel. Loodusteemalised projektid arendavad uurimisoskusi, kriitilist mõtlemist ja avaliku esinemise oskusi. Õpioskuste tunni lisamine õppekavasse on põhjendatud vajadusega õpetada õpilasi tõhusalt planeerima oma koduseid ülesandeid ja arendama iseseisva õppimise oskust.
- 5. klassis lisandub B-võõrkeel. Varasem keeleõpe toetab kognitiivset arengut ja valmistab ette edasiseks keeleliseks mitmekesisuseks.
- 4.-6. klassis on tunnimahtu täidetud üks kord nädalas toimuva põhiainetunniga. Lisatund põhikursuse teemade kordamiseks või süvendamiseks on loodud, et toetada diferentseeritud lähenemist. See annab õpetajatele võimaluse reguleerida õppetempo vastavalt

õpilaste vajadustele, pakkuda lisavõimalusi andekatele ning täiendavat tuge neile, kes vajavad rohkem juhendamist.

I kooliaste

Ained	LõunaTERA			
	I klass	II klass	III klass	Kokku
Üldõpetus	14	14	14	42
Inglise keel (A)			3	3
Liikumine	2	2	2	6
Muusika	2	1	1	4
Valikaine (digi)			0,5	0,5
Ringitunnid HuviTERAs				
Inglise keel	4	4	1	9
Teematund	1	1	1	3
Liiklusõpetus			0,5	0,5
Liikumine		1	0,5	1,5
Koorilaul	1			1

II kooliaste

Kohustuslikud ained	LõunaTERA			
	IV klass	V klass	VI klass	Kokku
Eesti keel	5	3	3	11
Kirjandus		2	2	4
A-võõrkeel	3	3	3	9
B-võõrkeel		1	2	3
Matemaatika	4	4	5	13
Loodusõpetus	2	3	2	7
Inimeseõpetus	1	1		2

Ühiskonnaõpetus			1	1
Ajalugu		1	2	3
Muusikaõpetus	2	1	1	4
Kunstiõpetus	1	1	1	3
Tööõpetus (tehnoloogia/ kodundus/käsitöö)	2	2	1	5
Liikumisõpetus	3	3	2	8
Valikaine (digi)	1	1	1	
Vaba tunnimaht (matemaatika + põhiainetund)	1	1+1	1	
Kokku	25	28	27(30)	
Ringitunnid HuviTERAs				
Inglise keel	1	1	1	3
B-võõrkeel		1		1
Teadustöö	1			1
Kunst	1			1
Teematund	1	1		2
Õpioskused	1			1
Kokku	5	3	1	9

5.5. SädeTERA eripära ja kirjeldus

5.5.1. SädeTERA on kogukondlik mikrokool, mis pakub motiveerivat ning arengut toetavat õpikeskkonda. Kooli fookuses on tõenduspõhise, õpilaste huvide ning võimetega kooskõlas oleva hariduse pakkumine ning andekust toetava käitumise ja iseseisvate õpioskuste kujundamine. SädeTERA õppetegevustes on ühendatud andekuspedagoogika meetodid ning looma kaasav õpe.

5.5.2. Õpikeskkond:

- SädeTERA on I ja II kooliastme üldhariduskool. Mikrokoolile iseloomulikult on SädeTERAs väike õpilaste koguarv (kuues klassis

kokku maksimaalselt 78 õpilast) ning väikesed klassikollektiivid (igas klassis u 13 õpilast). See võimaldab koolil pakkuda õpilasekeskset ning paindlikku õppimisvõimalust, mida omakorda toetab kuueaastane klassiõpetaja süsteem. Koolis õpitava seost päriseluga toetab üldõpetuse rakendamine 1.-6. klassini.

- SädeTERA õppesisu sünnib õpetajate süsteemses koostöös, et tegevused oleksid lõimitud, järjepidevad, kohandatud õpilaste huvide ning võimetega. Mikrokooli koostöisest ja arengule orienteeritud mudelist tulenevalt on koolil valmisolek katsetada uusi lähenemisi ja metoodikaid ning töötada välja õppevorme, mida oleks tulevikus võimalik rakendada ka teistes koolides.
- SädeTERA on kogukonnakool, kus koolielu rikastamisse on oodatud panustama ka õpilased ning vanemad. Õpilaste omaalgatused, eriealiste õpilaste ühistegevused, koostöö ja suhtlus on oluliseks osaks SädeTERA igapäevases koolielus. Valiku- ning otsustusõiguse jagamine loob oma kooli tunnet, arendab ettevõtlikkust ning õpetab arvestama erinevate arvamuste ning vajadustega.

5.5.3. Tugevuste ja annete arengu toetamine:

- SädeTERA lähtub oma töös andekuspedagoogika põhimõtetest, milles on kesksel kohal õpilaste tugevuste märkamine ja arendamine. Tugevustele orienteerumine tõstab õpilaste enesekindlust ja -tõhusust. Õppe aluseks olev diferentseeritud õppekava annab õpilastele rohkem valikuid ning võimalusi oma õppimise eest ise vastutada. Õppe diferentseerimine pakub arenguvõimalust ka andekatele ning edasijõudnud õppijatele.
- Õppe sisu, meetodite ja -korralduse kohandamiseks õpilaste vajadustele rakendatakse SädeTERAs kolmeastmelist tugevuste ja annete arengu toetamise süsteemi. Selle koostamisel on võetud aluseks Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt avaldatud andeka õppija definitsioon, mille kohaselt andekas õppija on võrreldes sarnase kogemuse ja/või (haridus)keskkonnaga kaasõppijatega suurema jõudlusega, kõrgema võimete arenguga ja loovusega, erakordse arengupotentsiaaliga õppija. Andeka õppija õpimotivatsiooni ja igakülgse arengu toetamiseks ning tema potentsiaali realiseerumiseks on vaja rakendada kohandusi kas õppe sisus, -meetodites või -korralduses või mitmes korraga.

- SädeTERA annete arendamise süsteem:
  - I aste. Kõikide õpilaste tugevuste toetamine igapäevase õppetegevuste diferentseerimise kaudu. Lisaks on õppesse planeeritud projektitunnid, kus iga SädeTERA õpilane saab kord nädalas pühenduda isikliku huviga seotud projektitööle. Huvivaldkonnaga süvitsi tegeledes õpivad lapsed eesmärke seadma, keskenduma, pühenduma ning seostama edu saavutamist töökuse ning pingutamisega.
  - II aste. Õpilased, kes on teatud ainevaldkondades ilmutanud eakaaslastega võrreldes kõrgemat võimekust ning vajavad

arenguks õppekavast keerukamat õppetegevust, osalevad kord nädalas noppeõppetundides. Need tunnid annavad väärtusliku koostöövõimaluse sarnase huvi ja võimekusega õpilastele, pakkudes ainetundidega võrreldes edasijõudnud õppesisu ning arendades koostöö- ja õpioskusi.

- III aste. SädeTERA pakub individuaalset tuge (nt individuaalne õppekava, õppe kiirendamine, mentorlus) silmapaistva võimekusega õpilastele, kellele mingil põhjusel sobivat eakaaslaste rühma pakkuda ei ole või kellele rühmas töötamine ei sobi.

5.5.4. Ennastjuhtiva õppija kujundamine:

- SädeTERAs pööratakse teadlikult tähelepanu õpioskuste arendamisele ja sobivate õpistrateegiate omandamisele. Iseenda õppimise eesmärgistamine ning analüüsimine on SädeTERAs õppe oluliseks osaks.
- Õpistrateegiate õppimine on SädeTERAs õppimise loomulik osa. Peame oluliseks, et iga õpilane oleks teadlik oma tugevustest ning oskaks neid õppimises rakendada. Koos ainealaste pädevuste õppimisega toimub süsteemne õpioskuste ja -strateegiate omandamine ning õppimise reflekteerimine.
- Ennastjuhtivaks õppijaks kujunemist toetavad iganädalased iseõppepäevad. SädeTERA koolinädal koosneb neljast õpetaja juhendatud ning ühest õpilase enesejuhitud õppimise päevast. Iseõppepäev annab võimaluse harjutada iseseisvalt õppimise oskust koolipäeva ajal ning vältida õpilastele õhtuste koduste ülesannete jätmist. Õpilased saavad valida õppimiseks sobiva koha, tempo ja koolipäeva raames ka aja. Lisaks annavad iseõppepäevad võimaluse õppe individualiseerimiseks, õpilaste huvide ja tugevustega arvestamiseks ning jõukohase pingutuse pakkumiseks. Sellega on SädeTERAs loodud keskkond, kus õpilastel on huvi enda õppimist juhtida ning uusi oskusi ja teadmisi omandada.

5.5.5. Looma kaasav õpe:

- Looma kaasava õppe eesmärgiks on akadeemiliste pädevuste saavutamise toetamine, õpilaste motiveerimine, sotsiaalsete oskuste ja kognitiivsete funktsioonide arendamine. Loomaga koos õppimine arendab vastutustundlikkust, austust ja hoolivust, aitab kaasa enesekindluse ja empaatia arengule ning õpetab tagajärgede eest vastutama. Loomast saab erapooletu klassi liige, kelle abil õpitakse teineteist paremini märkama ja eripäradega toime tulema. Suureneb õpirõõm ja emotsionaalne heaolu.
- Looma kaasav õppimine toimub sertifitseeritud (nt koerad) või eetiliselt sobiliku (nt kassid, närilised, raagritsikad, hiidteod jm) looma osalemisel. Süsteemseid sekkumisi planeerib ja juhib kvalifitseeritud õpetaja.
- Õppesse kaasatavate väikeloomade omanikeks on kooli töötajad. Terraariumiloomad jm väikeloomad elavad õppeperioodidel paikselt koolis ning nende eest hoolitsevad nii õpetajad kui õpilased. Koeri

kaasatakse õppetegevustesse lühiajalisteks sekkumisteks. Loomade heaolu ja pidamistingimused on kooskõlastatud loomaarstidega. Sekkumistes juhindume IAHAIO raamdokumendi suunistest. Enne loomade füüsilist õppetegevustesse kaasamist õpitakse mõistma nende kehakeelt, arvestama nende vajaduste ja erisustega, et tagada nii looma kui laste turvalisus.

5.5.6. Koostöö:

- SädeTERA teeb koostööd erinevate haridus- ja teadusasutustega. Meie oluliseks koostööpartneriteks on ülikoolid, kus SädeTERA õpetajad viivad läbi koolitusi ning on tudengite praktikate juhendajateks.
- Samuti teeme tihedat koostööd Eesti andekuspedagoogikat arendavate haridusasutuste ja institutsioonidega (sh Tartu Ülikooli, MTÜ Eesti Talendikeskuse, Tartu Ülikooli teaduskooli ja SA Viljandi Hariduse Arengufondiga).
- Looma kaasava õppe arendajatena teeme tihedat koostööd Eesti Loodus- ja Loomateraapiakeskusega.
- Pakume praktilisi koolitusi teistele koolidele ja asutustele valdkondades, milles oleme saavutanud ekspertsuse (sh looma kaasav õpe, ennastjuhtiva õppija kujundamine, süsteemne tugevuste ja annete arendamine koolipäeva sees).
- Oma organisatsiooni sees teeme koostööd nii lasteaia kui ka huvikooliga. Lasteaia lastele korraldame "Nutikate õpiringi", mis on 1. klassiks ettevalmistav kursus. HuviTERA väga laiast huviringide valikutest saavad osa kõik SädeTERA õpilased (üks huviring on õppetasu sees), et seeläbi veelgi nende maailmapilti avardada. Kõik see tagab sidusama ja lapse arengut toetava õpiteekonna.

5.5.7. Tunnijaotusplaan, valikained ja vaba tunnimahu kasutamine:

- SädeTERA tunniplaanis on lühikesed (45-minutilised) ja pikad (80-minutilised) tunnid ja loovaeg. Loovaeg on igapäevane õues olemise aeg, et võimaldada õpilastele koolipäeva sees puhkepausi ning kujundada liikumisharjumust.
- Kord nädalas toimuval iseõppepäeval planeerivad õpilased oma õppetetegevust ise. Õpilastel on sel päeval võimalus õppida kodus. Koolis õppivad õpilased planeerivad oma päeva iseseisvalt, otsustades töö- ja puhkeaja ning tööde järjekorra.
- SädeTERAs väärtustatakse õpilaste aega. Koolipäeva sisse on vaba tunnimahu sisustamiseks planeeritud projekti- ja noppeõppetunnid, et toetada SädeTERA õpilaste huvide ja annete arengut.
- SädeTERA eesmärgiks on siduda koolis õppimine päriseluga, mistõttu püüame õpet võimalikult sageli läbi viia väljaspool koolimaja ning siduda õppimist õppekäikudega. Erinevate ainealaste pädevuste õppimine on SädeTERAs sel põhjusel tihendatud ning intensiivsem, nõudes õppijatelt teadlikku pingutust ning õpioskuste omandamist.

I kooliaste

Ained	SädeTERA kool (õppetunni pikkus 45 minutit)			
	I klass	II klass	III klass	Kokku
Üldõpetus	11	11	12	34
Inglise keel (A)	1	1	1	3
Loovusõpetus	3	3.5	4	10.5

Tehnoloogia	1	2	1.5	4.5
Kehaline kasvatus	3	3	3	9
Õpiabi	1	1	1	0*
Noppetund	1	1	1	0*
Projektitund	1	1	1	0*
Kokku	27	27	29	61

Ringitunnid HuviTERAs				
Inglise keel	3	4	4	11
Huvitund	1	1	1	3

* *Tärniga märgitud tunnid ei pikenda õpilaste koolipäeva.*
* *Noppeõpe ja õpiabi aitab diferentseerida õppetööd, toimudes samaaegselt üldõpetuse tunniga. Kõikidele õpilastele toimub kord nädalas projektitund samuti samaaegselt üldõpetuse tunniga.*

II kooliaste

Kohustuslikud ained	SädeTERA kool (õppetunni pikkus 45 minutit)			
	IV klass	V klass	VI klass	Kokku
Üldõpetus	13	14	14	41
Loovusõpetus	3	2	2	7
Tehnoloogia	1	2	2	5
Kehaline kasvatus	3	2	3	8

Inglise keel (A)	5	4	4	13
B-võõrkeel	-	1	2	3
Noppetund	1	1	1	0*
Projektitund	1	1	1	0*
KOKKU	27	27	29	77
Ringitunnid HuviTERAs				
Huvitund	1	1	1	3

* *Tärniga märgitud tunnid ei pikenda õpilaste koolipäeva.*

* *Noppeõpe ja õpiabi aitab diferentseerida õppetööd, toimudes samaaegselt üldõpetuse tunniga. Kõikidele õpilastele toimub kord nädalas projektitund samuti samaaegselt üldõpetuse tunniga.*

5.6. **Peedu kooli eripära ja kirjeldus**

5.6.1. TERA Peedu kool on põhikool, kus õpilaste arv klassis on väike (igas klassis kuni 13 õpilast). Väike õpilaste arv võimaldab koolil pakkuda õpilasekeskset ning paindlikku õppimisvõimalust.

5.6.2. Õpikeskkond:

- TERA Peedu koolis kestavad I ja II kooliastmes tunnid 60 minutit, III kooliastmes on nii 45 minutilisi kui paaristunde (90 minutit). Pikemad tunnid pakuvad võimalust pikemalt teemasse süveneda ja vähem erinevate teemade vahel liikumist ühes päevas. Teemade sidusust ja koolis õpitava seost päris eluga toetab üldõpetuse rakendamine 1.-6. klassini. Ainete lõimitus säilib ka 7.-9. klassis. III kooliastmes jagunevad tunnid kontaktõppe ja iseseisva õppe ajaks. Üldõpetusliku lähenemise abil areneb õpilaste vaatlusvõime, iseseisev mõtlemine, fantaasia ning laieneb huvide ring. TERA Peedu koolis on lisaks üldõpetusele veel tunniplaanis loovusõpetuse tunnid, kus saavad kokku liikumine, meisterdamine, kunst, käelised tegevused, tehnoloogiaõpetus, muusikaõpetus. Loovusõpetus annab õpetajale võimaluse erinevaid loovaid tegevusi omavahel lõimida ning teha koostööd teiste õpetajatega.
- TERA Peedu kool on kogukonnakool, kus koolielu rikastamisse on oodatud panustama ka õpilased, vanemad ja Peedul elavad erinevate põnevate erialadega tegelevad inimesed. Ühiselt eesmärkide nimel tegutsemine, annab võimaluse luua ühtsust. Ühisteks eesmärkides on laste arendamine kooli ja kodu koostöös, talgupäevad, teemaõhtud, kohvikutepäeval osalemine, kogukonnakoolide konverentsi korraldamine või metsaraja puhastamine. Peedu koolis on ürituste korraldamise vastutust antud ka juba õpilastele, kellel on võimalus kuuendas klassis ise korraldada kogu koolile näiteks sõbrapäeva ja

halloween'i pidu, mille käigus saavad õpilased õppida koostööd tegema, planeerimist, rahatarkust jms.

5.6.3. Loomi kaasav õpe. TERA Peedu kooli hoovi jagavad lapsed loomadega. Kooli hoovis on ponid, minilambad ja küülikud. Loomade olemasolu annab lastele võimaluse loomade kaudu loodusega paremini suhestuda ning õppida looduskeskkonda väärtustama. Loomade kohalolek rahustab lapsi, tekitab turvatunnet ning nad on seeläbi päriseluga paremini kontaktis. Igal õuevahetunnil on õpilaste vahel jagatud kohustused loomi sööta ja joota. Õpetajatel on võimalus siduda ka tunni ainesisu loomadega, kasutades neid õppeprotsessis.

5.6.4. Õuevahetund. TERA Peedu koolis toimuvad iga päev õuevahetunnid, mis kestavad vähemalt 40 minutit. Õues on õpilastel võimalus leida endale ise meelepärane tegevus. Olgu selleks siis võsas onnide ehitamine, loomadega tegelemine, metsabändi tegemine, tasakaalulindi peal turnimine, üle kraavi hüppamine, sõpradega koolimaja taga peituse või jalgpalli mängimine. Vaba tegevus värskes õhus parandab akadeemilist võimekust, arendab loovust ja keskendumisvõimet. Lisaks pakub õuevahetund õpilastele suurepärast võimalust oma mängude tarbeks ise reeglite kehtestamist harjutada, oma tegevusi reguleerida ning meeskonnatööoskusi arendada.

5.6.5. Teemapäevad. TERA Peedu koolis toimub peaaegu igal kuul teemapäev. Teemapäevadel toimub õppimine töötubades ning segagruppides, nii et ühes grupis on õpilasi kõikidest klassidest. See tugevdab omavahelisi suhteid ning arendab üksteisega arvestamise oskust, lisaks annab võimaluse eri vanuses lastele üksteiselt õppida. Teemapäevadel on Peedu koolis tihti näha ka palju põnevaid külalisi. Töötubades tegutsetakse individuaalselt (meisterdamine, käsitöö, origami jne) või meeskondlikult (silla ehitus, probleemile lahenduse leidmine, sportlik ülesanne jne). Kuna teemapäevadel on Peedu koolis tavaks minna kõikidest kastidest välja, saavad nendest uusi teadmisi ja oskusi ka meie õpetajad. Teemapäevadel avardub õpilaste silmaring, näiteks on õpitud erinevates keeltes loomahääli, maalinud Michelangelo stiilis laemaale, maadelnud Barutoga, tutvunud eri maade kultuuridega, saanud teada, et teistes riikides erineb kehakeel meie omast, kokanud, läbitud takistusradu, harjutanud pulkadega herneste tõstmist ja väga palju muud huvitavat.

5.6.6. Ennastjuhtiva õppija kujundamine:

- TERA Peedu koolis toimub igal nädalal iseõppepäev. Iseõppepäev on üks meetod, mis aitab kujundada Peedu kooli õpilastest ennastjuhtivaid ja iseseisvaid õppijaid. Need on oskused, mis ei tule iseenesest ja vajavad harjutamist. Reedeti iseseisvalt toimetamine kasvatab õpilase vastutustunnet, õpetab oma aega ja ruumi juhtima (oma töökoha korrastamine, ajaplaneerimine, segajate vältimine). Iseõpe annab lapsele vabaduse oma õppimist ise korraldada talle loomuomases keskkonnas. See võimestab ning annab võimaluse eneseteostuseks ja arenguks. Kodus õppimine võimaldab paindlikkust ja õpetab töötama erinevates keskkondades. Iseõppepäev võimaldab

koondada individualiseeritud tegevused koolipäeva ajale ning seega hoiab ära õhtused kodused tööd. III kooliastmes jagunevad ainetunnid iseseisvaks õpiajaks ja kontaktõppeks.

- TERA Peedu koolis pööratakse järjepidevalt tähelepanu õpioskuste arendamisele ning sobivate õpistrateegiate omandamisele ainetundides. Iseenda õppimise eesmärgistamine ning analüüsimine on Peedul õppe oluliseks osaks. Üheks instrumendiks, mille abil õpitakse oma õppimist eesmärgistama ning analüüsima, on TERAraamat. TERAraamatus reflekteeritakse iganädalaselt nii endale seatud eesmärkide saavutamist kui ka nädala jooksul kogetud emotsioone. TERAraamatu sisu aitab õpilasel analüüsida enda õpieelistusi, leida sobivad õpistrateegiad ning eneseabivõtted. III kooliastmes kasutatakse TERAraamatut virtuaalses vormis, mis on aluseks ja sisendiks ka arenguvestlustel ja õpilase arengu kaardistamisel.

5.6.7. Tugevuste toetamine:

- Tugevustele orienteerumine tõstab õpilaste enesekindlust ning usku enda võimetesse. Diferentseerimine ning valikute pakkumine annavad kõikidele õpilaste võimaluse õppida võimetekohaselt. Igapäevased õppetegevused on Peedul diferentseeritud. Ringitundidesse on planeeritud õpilaste huvidest ja tugevustest lähtuvad huvitunnid. Iga huvivaldkonnaga süvitsi tegeledes õpivad lapsed eesmärke seadma, keskenduma, pühenduma ning seostama edu saavutamist töökuse ning pingutamisega.
- Õpilased, kes on teatud ainevaldkondades ilmutanud kõrgemat võimekust ning vajavad arenguks õppekavast keerukamat õppetegevust, osalevad erinevates projektides ja tegevustes ning tegutsevad huvidest lähtuvates õppegruppides. Sellised tunnid võimaldavad kokku viia sarnaste huvide ja võimetega eakaaslasi, pakkudes sel moel rikkamat õppimiskogemust, arendades koostööoskust, õpi- ning enesejuhtimisoskust.

5.6.8. Tunnijaotusplaan, valikained ja vaba tunnimahu kasutamine:

- TERA Peedu kooli esimeses ja teises kooliastmes on 60-minutilised tunnid. Õpetamine toimub esimeses ja teises kooliastmes üldõpetuslikult, lähtudes õppides teemadest.
- III kooliastmes on tunnid erineva pikkusega (45 ja 90 minutit), iseõppetunnid vahelduvad kontakttundidega. Pikemad tunnid soodustavad süvenemist. Tunni pikkused võivad õppeaasta vältel muutuda vastavalt tunni teemale, õppijate eelistustele ja omavahel lõimitavatele ainetele. Päeva keskel on pikk, 40-minutiline lõunavahetund, mille jooksul õpilased söövad ning viibivad ülejäänud aja õues.
- I ja II kooliastmes toimub iganädalaselt üks iseõppepäev, kus õpilased planeerivad oma õppetegevust ise. Õpilased saavad valida õppimiseks sobiva koha, tempo ja koolipäeva raames ka aja. Lisaks annavad iseõppepäevad võimaluse õppe individualiseerimiseks, õpilaste huvide ja tugevustega arvestamiseks ning jõukohase

pingutuse pakkumiseks. Õpilane planeerib seda päeva ise, otsustades töö- ja puhkeaja ning tööde järjekorra. Eesmärgiks on kujundada ennastjuhtivaid õpilasi, kes teavad, kuidas nad õpivad.

- Selleks et laiendada õpilaste silmaringi, on TERA Peedu koolis võimalik osaleda HuviTERA ringides, milleks on huvitunnid ja Inglise keel. Huvitunnis saab õpilane enda huvist lähtuvalt valida endale tunni või projekti teema, kus soovib enda oskusi arendada. Igal õppeaastal võivad need erineda. Huvitundide loendi koostamisel lähtutakse õpilaste huvidest ja ettepanekutest. Huvitunni grupp avatakse kui selles soovib osaleda vähemalt 5 õpilast. Huvitundide loendi kinnitab kooli direktor iga õppeaasta alguses ja neist teavitatakse õpilasi ja lapsevanemaid kooli e-päeviku kaudu.
- Vaba tunnimahtu kasutame lisa inglise keele tundideks, et rakendada tõhusalt keelekümblusmetoodikat. Samuti oleme suurendanud üldõpetuse mahtu, pidades silmas, et meie õpilased saaks õppida rohkem põhiaineid (matemaatikat ja eesti keelt). Et hoida tasakaalu käelise tegevuse ja digivahendite kasutamise vahel, oleme suurendanud loovuse tundide mahtu 3. klassis. Suurendanud oleme ka B-keele mahtu 6. klassis.
- III kooliastmes oleme suurendanud eesti keele ja matemaatika mahtu, et tõhustada kõige baasilisemate ainete õppimist.

I kooliaste

Ained	TERA Peedu kool (1 tund= 60 minutit)			
	I klass	II klass	III klass	Kokku
Üldõpetus	9	10	11	30
Inglise keel (A)	-	1,25	1	2,25
Loovusõpetus	6	6	6	18
Õpiabi*	1	1	1	3
Kokku	15	17,25	18	53,25
Ringitunnid HuviTERAs				
Inglise keel	4	2,75	3	9,75
Huvitund	1	1	1	3

II kooliaste

Kohustuslikud ained	TERA Peedu kool (1 tund= 60 minutit)			
	IV klass	V klass	VI klass	Kokku
Üldõpetus	11	13	13	37
Loovusõpetus	6	4.5	4.5	15
Inglise keel (A)	1,75	2	3	6,75
B-võõrkeel	-	1,5	1,5	3
Õpiabi*	1	1	1	3
KOKKU	18,75	21	22	61,75
Ringitunnid HuviTERAs				
Inglise keel	2,25	1	-	3,25
Huvitund	1	1	1	3

III kooliaste

Ained	TERA Peedu kool (tund = 45 min)			
	VII klass	VIII klass	IX klass	Kokku
Keel ja kirjandus	5	4	4	13
Loodusained	4	8	8	20
Matemaatika	5	4	5	14
Sotsiaalained	3	3	4	10
Võõrkeeled	6	6	6	18
Loovusained	6	6	5	17
Õpiabi*	1	1	1	3
Kokku	29	31	32	
Ringitunnid HuviTERAs				
Projektitund	1	1	1	3

* *Tärniga märgitud tunnid ei pikenda õpilaste koolipäeva. Õpiabi toimub samal ajal teiste tundidega, aidates õppe diferentseerimist.*
* *Iga klassi kohta on toodud ainete/kursuste kaupa nädalakoormus, milles kajastub ka põhikoolis kohustuslikele ja HuviTERA ringitundidele määratud tundide arv. Ringitundides osalemine on vabatahtlik, kuid see täpsustatakse lapsevanema ja kooli vahelise koolituslepinguga.*

5.7. ProTERA eripära ja kirjeldus

5.7.1. ProTERA on progümnaasium ehk kool 7.-9. klassi õpilastele.

5.7.2. Huvide äratamine ja valikute võimaldamine. ProTERA on kool, kus arvestades õppijate omailma luuakse eakohast arengut ning kuuluvustunnet toetav vaimne õpikeskkond, kus huvide äratamise ning valikute tegemise kaudu kasvab õpimotivatsioon ning iseseisvus, kus varakult kujunetakse loovaks ja ennastjuhtivaks õppijaks, kus individuaalsel õpirajal liikumist toetatakse edasiviiva tagasiside ning *coach*inguga.

5.7.3. Ennastjuhtiva õppija toetamine:

- ProTERA lahendused on loodud eelkõige õpilase individuaalse õpiraja toetamiseks. Meie õpe ei ole seetõttu ainult klassipõhine, vaid toimub erineva koosseisu ja suurusega õpigruppides. Grupiloomes on arvestatud erinevate ainete spetsiifikat ning õpilaste eripärasid.
- Lisaks traditsioonilisele pakume õpilastele valikuvõimalusi praktikumide kaudu, kus õpigrupi moodustavad 7.-9. klassi õpilased. Õppija arengut toetame veel väljakutseõppe, tagasiside süsteemi ning kaasaegse päevakava rakendamise kaudu.

5.7.4. Iseseisvuse ja vastutustunde kujundamine. Teismelise arengut ja õppimist toetab meie läbimõeldud päevakava. Ühes päevas on 3-4 erinevat ainetundi, sest aineid õpitakse pikkade, 80-minutiliste tundidena. Koolipäeva sisse mahub söömine kahel korral ning 40-minutiline proaeg. Kõik see toetab ainetunnis süvenemist, kujundab õpilastes iseõppimise oskust ja vastutustunde kujunemist ning kahe tunni vahel on piisavalt aega, et saaks ka õppimisest puhata. Mõned proajad on sisustatud tiimikohtumiste või lugemisega, teistel saab õpilane oma tegevused ise valida – on selleks siis puhkamine, konsultatsioon, järelevastamine, kodutööde tegemine, sõpradega mängimine vms.

5.7.5. Praktiliste tulevikuoskuste õppimine. Kõik ProTERA õpilased valivad endale igaks poolaastaks ühe praktikumi, mis võib toimuda nii meie koolimajas kui mujal Tartu õppeasutustes. Lisaks meie kooli õpetajatele viivad praktikume läbi juhendajad näiteks Tartu Rakenduslikust Kolledžist (VOCO), Tartu Kunstikoolist ja Tartu Tervishoiu Kõrgkoolist. Mitmeid valikuid pakuvad meie endi õpetajad ProTERAs kui ka TäheTERAs. Valikud on mitmekesised, nende hulgas võib olla näiteks ehitust ja puutööd, autotehnikat, kudumist, kokkamist, ilu ja moodi, graafilist disaini, tervise teemasid, nahakunsti, fotograafiat, programmeerimist, filosofeerimist, ettevõtlust, koostööõpet jne.

5.7.6. Loova ja innovaatilise mõtlemise avardamine:
- III kooliastme kohustuslik loovtöö on ProTERAs lahendatud väljakutsete kaudu, mis võimaldab õpilastel rakendada oma loovust ja pakkuda välja innovaatilisi ideid. Tegemist on coachivalt juhendatud õppeprotsess, mille käigus III kooliastme õpilane rakendab oma iseseisva töö oskusi erinevaid loovaid väljakutseid ette võttes.
- Õpilased valivad endale igal õppeaastal kolm väljakutset, mida ellu viia (nt teatrietenduse külastamine, noorematele õpilastele tunni läbiviimine, ürituse korraldamine, aktusel esinemine jne). Valikute tegemisel ja planeerimisel toetavad õpilasi coachiva suhtlemise abil nende tiimijuhid.

5.7.7. Tunnijaotusplaan, valikained ja vaba tunnimahu kasutamine:
- III kooliastme tunnijaotusplaan lähtub riiklikust õppekavast. Tunnid on paigutatud õpilase vajadusi arvestavalt päevakavasse ning kombineeritud teismelisele oluliste pausidega.
- Ennastjuhtivuse toetamiseks pakub õppekava laia valikut praktikume nii koolimajas kui ka meie koostööpartnerite õpperuumides ning võimalust täiendada oma teadmisi ringitundidega HuviTERA-s.
- Personaalse õpiraja kujundamisel on oluline osa meie väljakutseõppel, mis on kujundatud kolme valdkonnana: esinemine (nt aktustel, ainetundides õpetajana, ülevaade hobidest/trennidest/reisielamustest jne), tegemine (külaliste kutsumine kooli, ürituste korraldamine, ühiskondlik tegevus jne) ja külastamine (teater, kino, mõni teine kool jne).
- Riikliku õppekava mahuga võrreldes õpitakse meil tavapärasest enam esimest võõrkeelt, teatud reaalaineid jms (vt alltoodud tabelit).
- Üldpädevuste arengu toetamiseks pakume õpilastele 7. klassis informaatikat ning 9. klassis õppeainet "Eluks valmis".
- Õpigrupid on koostatud viisil, mis võimaldab arendada meeskonna-tööd, pakub paindlikkust ja võimalust personaalsemaks lähenemiseks.

	VII klass	VIII klass	IX klass	Kokku
Kohustuslikud ained				
Keel ja kirjandus	5	5	5	15
Kehaline kasvatus	2	2	2	6
Kunstiained	3	3	0	6
Loodusained	4	8	8	20
Matemaatika	5	5	5	15
Sotsiaalained	3	3	4	10

Tehnoloogia	2	2	2	6
Võõrkeeled	6	6	6	18
Kokku	30	34	32	96
Valikõppeained	1	0	1	2
Kokku	31	34	33	98

5.8. TERA gümnaasiumi eripära ja kirjeldus

5.8.1. Oleme osa Tartu Erakooli tugevast ja ühtsest kogukonnast, millega on oodatud liituma kõik soovijad.
5.8.2. Väärtustame ennastjuhtivust, hoolivust, kaasatust, innovaatilisust, tõenduspõhisust, koostöisust ja motiveeritust.
5.8.3. Täiendame Tartu haridussüsteemi ning pakume õpingute jätkamiseks õppijakeskseid ja mõtestatud valikuid.
5.8.4. Näeme õppimist kui isiklikku teed ning arvestame selle eesmärkide seadmisel iga õpilase vajadusi, huve ja võimeid eraldi.
5.8.5. Loome tingimused õpilase teadmiste, oskuste ja hoiakute arendamiseks, mis toetavad teda isiklikus elus, töös ja ühiskonnas laiemalt.
5.8.6. Toetame õppimist pädevate ja motiveeritud õpetajate, mentorluse ning arvestava õppekava, -korralduse ja -keskkonnaga ning kaasava lähenemisega, milles igaühe arvamus loeb.
5.8.7. Kool kasutab õppes tehisintellektil põhinevaid tehnoloogiad, et muuta ja toetada õppimist ja õpetamist. Tehisintellekti kasutamisel peab kool oluliseks eesmärgipärasust, eetilisust, läbipaistvust ja kriitilist lähenemist ning õpilase eneseregulatsioonioskuste arendamist.
5.8.8. Kool annab igale õpilasele õppeks personaalse Apple'i sülearvuti.
5.8.9. Alustame õppetegevustega 2025. a augustis, kool asub Tehase tn 16 Tartus.
5.8.10. Kooli planeeritav suurus on 180 õpilast, st ühes lennus 60 õpilast. Esimesel õppeaastal alustame G1 (10.) klassiga.
5.8.11. Iga õppeaasta algab sisseelamisprogrammiga augustis.
5.8.12. Õppeaasta koosneb kahest õppeperioodist ehk semestrist. Kumbki neist on 17-18 nädalat pikk ja sisaldab kuni 18 kursust. Kursus sisaldab üldjuhul 17 õppetundi, iseseisvaid töid ja konsultatsioone.
5.8.13. Igas semestris on omavahel seotud vähemalt kaks õppeainet, mille õpe on korraldatud lõimitult ja koostöiselt (nt õppekäigud, loovtööd, külalisloengud, uurimistööd, projektõpe, väitlused, grupitööd, väljakutsed). Konkreetsete õppeainete lõimimine ja selle põhimõtted otsustatakse ja kinnitatakse iga õppeaasta alguses eraldi.
5.8.14. Koolinädalas on kuni 19, päevas kuni 4 tundi.
5.8.15. Koolipäev algab kell 9.00 ja ühe tunni pikkus on 80 minutit.

5.8.16. Õpe on korraldatud valdavalt väikestes, u 20 õpilasega tiimides. Iga tiimi ja õppijat toetab koolitöötajast mentor, kes viib läbi ka iganädalasi mentortunde. Sellele ajale planeeritakse ka ülekoolilised loengud, üritused, seminarid jm, mis toetavad õpilase üldist arengut ja karjäärikujundamist ning mida korraldavad mentorid, aineõpetajad, tugispetsialist(id) või kooli juhtkond.

5.8.17. Õpe koosneb riikliku õppekava ning kooli ja õpilase valitud kursustest (kokku 96). Kool pakub riiklikust õppekavast enam kursuseid eesti keeles, kirjanduses, matemaatikas ja võõrkeeltes. Kokkuleppel kooliga on õpilasel võimalik asendada need teiste õppeainete kursustega, mis arvestavad rohkem tema vajadusi, huve ja võimeid.

5.8.18. Koolis arvestatakse kursustena ka mentortundides ja õpilasfirma programmis osalemist.

5.8.19. Mentortundides keskendutakse õpilase mina- ja maailmapildi kujunemisele, valmidusele elus toime tulla, iseseisva õppimise ja koostööoskuste arendamisele ning kodanikuoskuste, -aktiivsuse ja -vastutuse kujunemisele.

5.8.20. Kõik õpilased osalevad praktilise tööna õpilasfirma programmis, millega arendatakse tulevikuoskustena suhtlemist, ettevõtlikkust, koostöisust, probleemide lahendamist, kestlikku mõtteviisi jm.

5.8.21. Valikkursused toimuvad enamasti kooli päevakava sees ning neid viivad läbi oma õpetajad, koolitöötajad ja partnerid (ülikoolid, ettevõtted, teadus-, mälu-, haridus- , kultuuriasutused jm). Valikkursusena arvestatakse võimalusel ka õpilase osalemist huvikoolis või mõnes muus koolivälises õppes, nt teaduskoolis, spordilaagris. Valikkursuste kavad koostatakse ja kinnitatakse iga õppeaasta alguses eraldi. Õpilasel on võimalik valida kokku 8 valikkursust: G1 klassis 2, G2 klassis 4 ja G3 klassis 2 kursust.

5.8.22. Esimese (B2-keeleoskustaseme) võõrkeelena õpitakse inglise keelt. Teise (B1-keeleoskustaseme) võõrkeelena õpitakse üldjuhul varem õpitud B-võõrkeelt, kuid seda saab soovi ja võimaluse korral õppima asudes vahetada.

5.8.23. Võõrkeelt ja matemaatikat õpitakse tasemerühmades. Tasemerühmad moodustatakse gümnaasiumi esimese õppeaasta alguses. Matemaatikas on võimalik õppida nii kitsast kui laia matemaatikat. Õpilased, kes valivad kitsa matemaatika, õpivad seda sarnaselt laiale 16 kursust, aga erineva sisu ja tempoga. Selline valik ja põhimõte tagab eesmärgi õppida matemaatikat individuaalset võimekust arvestava tempoga ja anda enam aega õpitulemuste saavutamiseks maksimaalsel tasemel. Kitsa matemaatika kursuste läbimine ei taga piisavat ettevalmistust laia matemaatika riigieksamiks. Tasemerühma vahetus toimub üldjuhul õpetaja algatusel, kuid on võimalik ka õpilase vanema avalduse alusel.

	GRÕK	TERA	G1	G2	G3
Eesti keel	6	7	3	2	2
Kirjandus	5	6	2	2	2
Matemaatika (kitsas/lai)	8 või 14	16	6	5	5
B2-võõrkeel	5	7/9	4	3	0/2
B1-võõrkeel	5	9/7	3	3	3/1
Kehaline kasvatus	5	5	2	2	1
Geograafia	3	3	1	1	1
Füüsika	5	5	2	2	1
Keemia	3	3	2	1	0
Bioloogia	4	4	1	2	1
Ajalugu	6	6	2	2	2
Ühiskonnaõpetus	2	2	0	0	2
Inimeseõpetus	1	1	0	0	1
Muusika	3	3	1	1	1
Kunst	2	2	1	1	0
Uurimistöö alused	1	1	0	1	0
Riigikaitseõpetus	1	1	0	0	1
Praktiline töö (õpilasfirma)		1	0	1	0
Õpilaste mentorlus		6	2	2	2
Valikkursused		8	2	4	2
		96	34	35	27

6. Loovtööd, väljakutsed, praktiline töö

6.1. Loovtöö on iseseisev või koostöine uurimus, mille käigus saab õpilane teavet uuritava teema kohta. Loovtööna (III kooliastmes väljakutsena) valmib uurimuslik töö, projekt või omaloominguline töö. Praktlise töö raames osaleb gümnaasiumiõpilane õpilasfirma programmis.

6.2. TERA-s on loovtööd I ja II kooliastmes integreeritud õppesse ja lõimingu projektidesse, pakkudes õpilastele võimalust väljendada oma loovust ja rakendada õpitud teadmisi praktilistes olukordades. Loovtööd on üks olulisi väljundeid, mis aitab arendada õpilaste koostöö-, probleemilahendus- ja eneseväljendusoskusi, samal ajal toetades terviklikku ja lõimitud õppeprotsessi.

6.3. TERA kooli III kooliastmes korraldatakse õpilastele läbivatest teemadest lähtuvaid või õppeaineid lõimivaid loovtöid ehk väljakutseid. 7.-9. klassi õpilased sooritavad õppeaasta jooksul vähemalt kolm väljakutset erinevatest valdkondadest: külastused, tegemised, esinemised. Väljakutset võib sooritada nii individuaalselt kui ka kollektiivselt. Õpilasel on võimalus ühel õppeaastal valida väljakutseks ka miniuurimistöö. Uurimistöö maht katab ühel õppeaastal kolm väljakutset. Uurimusejuhend on eraldi dokument, mis on kättesaadav kooli e-päevikus (Stuudium). Väljakutsed pakuvad valikuvõimalusi, arendavad loovust, suurendavad õpimotivatsiooni, toetavad õpilaste huvisid, iseseisvat ja koostöist tegutsemist ning võimet analüüsida ja teha järeldusi.

6.3.1. Väljakutsed on TERAlik meetod:

- ... läheneda loovtööle,
- ... arendada algatusvõimet,
- ... toetada aktiivset osalemist kogukonnas ja kogukonna loomisel
- ... arendada eneseanalüüsi oskust
- ... suurendada õppimist oma kogemusest

6.3.2. Väljakutsete korraldamine III kooliastmes:

- Väljakutsed algavad sellest, et õpilane teavitab oma tiimijuhti soovist midagi teha/korraldada/läbi viia/esineda jms ning annab ülevaate planeeritava väljakutse võimalikust tegevuskavast ja võimalikust tulemusest.
- Õpilane koostab orienteeruva ajakava (vajadusel koos tiimijuhi või mõne muu juhendava täiskasvanuga), vajadusel täidab vastavad eelnevad dokumendid ja viib ellu enda valitud väljakutse.
- Väljakutse juhendaja saadab pärast õpilase väljakutse sooritamist kirjaliku tagasiside õpilasele ja tiimijuhile Stuudiumisse.
- Õpilane analüüsib tehtud väljakutset tiimitunnis. Vastavalt kokkuleppele tiimijuhiga tuleb/ei tule esitada tiimijuhile eelnevalt analüüs ka kirjalikult.
- Põhikooli lõputunnistusele kantakse üks õpilase poolt valitud loovtöö

(väljakutse) teema (pealkiri).

6.4. TERA gümnaasiumis õpivad õpilased riikliku õppekava kohustuslikku kursust „Uurimistöö alused", mille läbimisel omandatakse algteadmised uurimis või praktilise töö kavandamiseks ja elluviimiseks. Omandatud teadmisi ja oskuseid kasutatakse aineõppes miniuurimuste kavandamiseks ja elluviimiseks ning õpilasfirma programmis.

6.5. TERA gümnaasiumis sooritab õpilane praktilise töö G2 õppeaastal. Kõik õpilased osalevad õpilasfirma programmis. Õpilasfirmade tegevus on kooskõlas Junior Achievement Eesti poolt koostatud õpilasfirmade tööjuhendiga. Õpilasfirma protsess sisaldab endas järgnevaid etappe: toote või teenuse idee leidmine, äriplaani koostamine, õpilasfirma loomine, tegutsemine ja juhtimine, toote müük või teenuse osutamine, raamatupidamine, õpilasfirma lõpetamine, lõpparuande koostamine, õpilasfirma esitlus. Õpilasfirmade täpset tegevus- ja ajakava tutvustatakse esimesel õpilaste töökoosolekul. Õpilasfirmasid juhendavad koolitatud õpetajad ja teised koolitöötajad. Õpilasfirma programmis osalemist praktilise tööna arvestatakse 1 kursusena.

7. Karjääriteenused

7.1. Karjääriteenusteks nimetatakse teenuseid, mis aitavad õppijal kujundada oma karjääri ning teha haridus- ja tööalased valikud. Need aitavad noorel mõtestada oma sihte, huvisid, oskusi ja andeid ning ja seostada teadmisi iseendast oma tulevikuplaanide ja võimalustega. Karjääriteenused hõlmavad mitmeid seotud tegevusi, sealhulgas karjäärialase informatsiooni vahendamist, individuaalset nõustamist, oskuste analüüsi, töömaailmaga tutvumiste ning karjääriotsuste tegemist jt karjäärikujundamise pädevuste arendamist. TERAs on karjäärikujundamine toetatud järgnevatel viisidel: praktikumide ja valikkursuste kaudu, väljakutseõpet rakendades, sotsiaalainetes valitud teemasid käsitledes ja edasiõppimisvõimalusi tutvustades, õppijaid temaatiliselt nõustades ja õpilaste mentorsüsteemi kaudu.

7.2. TERAs on karjäärikujundamine toetatud järgnevatel viisidel: praktikumide ja valikkursuste kaudu, väljakutseõpet rakendades, sotsiaalainetes valitud teemasid käsitledes ja edasiõppimisvõimalusi tutvustades, õppijaid temaatiliselt nõustades ja õpilaste mentorsüsteemi kaudu.

- **Praktikumid** - kõik ProTERA õpilased valivad endale igaks poolaastaks ühe praktikumi, mis võib toimuda nii koolimajas kui ka mujal Tartu õppeasutustes. Valikud on mitmekesised, nende hulgas võib olla näiteks ehitust ja puutööd, autotehnikat, kudumist, kokandust, ilu ja moodi, graafilist disaini, tervise teemasid, paberikunsti, fotograafiat, programmeerimist, filosofeerimist, ettevõtlust, ajakirjandust jne. Koostööd tehakse erinevate ettevõtetega, kõrgkoolidega,

kutseõppeasutuste ja teiste haridusasutustega, muuseumite ja teadusasutustega (näiteks VOCO, Tartu Tervishoiu Kõrgkool, Tartu Kunstikool, Tartu Ülikool jne). Praktikumide valik pidevalt muutub, kuid säilib põhimõte tutvustada noortele võimalikke karjäärivalikuid tuleviku tarbeks.

- **Valikkursused** - kõik TERA gümnaasiumi õpilased valivad endale igaks pooleaastaks kaks valikkursust (v.a G1 esimesel poolaastal ja G3 teisel poolaastal), mis võivad toimuda nii koolimajas kui ka mujal. Valikkursused toimuvad enamasti kooli päevakava sees ning neid viivad läbi oma õpetajad, koolitöötajad ja partnerid (ülikoolid, ettevõtted, teadus-, mälu-, haridus-, kultuuriasutused jm). Valikkursusena arvestatakse võimalusel ka õpilase osalemist huvikoolis või mõnes muus koolivälises õppes, nt teaduskoolis, spordilaagris.
- **Väljakutseõpe** - väljakutseõppe formaat võimaldab noortel ainetundides ja mujal õpitud teoreetilisi teadmisi toetatud keskkonnas praktikas rakendada. Õppemetoodika on süstematiseeritud kolme valdkonnana: esinemine (nt aktustel, ainetundides õpetajana, ülevaade hobidest / trennidest / reisielamustest jne), tegemine (külaliste kutsumine kooli, ürituste korraldamine, ühiskondlik tegevus jne) ja külastamine (teater, kino, mõni teine kool jne). Tõhusalt rakendatud väljakutseõpe võimaldab noorel panna end proovile traditsioonilise koolisüsteemi välises kontekstis potentsiaalseid karjäärivariante katsetades.
- **Karjääriõpe sotsiaalainetes** - karjääriõpet käsitlevaid teemasid avatakse ühiskonna- ja inimeseõpetuses (sh kutsutakse külalisi nt töötukassast, edukatest ettevõtetest jne).
- **Edasiõppimise võimaluste tutvustamine ja nõustamine** - kooli poolt on loodud võimalused potentsiaalse edasise haridusteega tutvumiseks nii gümnaasiumides (tutvumispäevad), kutseõppeasutustes (praktikumid) kui ka kõrgkoolides. Lisaks korraldab kool 9. klasside õpilastele simulatsioonivestluseid, mis aitavad valmistuda sisseastumiskatseteks gümnaasiumidesse.
- **Õpilaste mentorlus gümnaasiumis** - mentortundides keskendutakse õpilase mina- ja maailmapildi kujunemisele, valmidusele elus toime tulla, iseseisva õppimise ja koostööoskuste arendamisele ning kodanikuoskuste, -aktiivsuse ja -vastutuse kujunemisele. Mentortundidena korraldatakse õpilaste teavitamist edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest ning tagatakse karjääriteenuste kättesaadavuse ja süsteemse, vajaduspõhise korralduse.

8. Õpiraja kujundamine ja toetamine

8.1. TERA koolis kujundame õppijate õpirada, mis keskendub iga õppija individuaalsele arengule ja heaolule.

8.2. Toetav õpikeskkond:

- Ruumilahendusi luues arvestame õpilaste heaolu ning turvalisusega. Ruumid on mitmekülgsed, pakkudes erinevaid kohti ja võimalusi keskendumiseks, puhkamiseks, liikumiseks ja ka molutamiseks, mida toetab eakohane päevaplaan. Õppe mitmekesistamiseks kasutame erinevaid õpistrateegiaid, tehnoloogilisi lahendusi ja keskkondi.
- Ennastjuhtivus on TERA koolis oluline, et meie kooli lõpetaja tunneb oma tugevusi ja arendamist vajavaid külgi, tegutseb eesmärgistatult ning teisi ja ennast hoidvalt. Julgustame õpilasi võtma vastutust oma õppimise ja käitumise eest. Läbi eesmärgistamise, iseseisva töö, projektide ja loovtööde arendame neis loovust, julgust, enesekindlust ja ajaplaneerimise oskust.
- Kooli ja kodu tihe koostöö on võtmetähtsusega. Peame oluliseks koostööd, empaatiat ja üksteise toetamist luues nii tugeva koolikogukonna.

8.3. Õpigrupid:

- TERA koolis moodustatakse õpilaste arengu toetamiseks erineva koosseisuga õpirühmi, eelistades väiksemates gruppides toimetamist. Peamised õpirühmad on klassid, tiimid, praktikumide ja valikainete ning keele- ja huviringitundide grupid.
- Klasside suuruseks on üldjuhul 1.–3. klassis kuni 18 õpilast ja 4.–9. klassis kuni 21 õpilast, gümnaasiumis kuni 21 õpilast.
- Tiimid on segagrupid (ca 16 õpilast), mentorrühmad on segarühmad (ca 10-20 õpilast).
- Praktikumide (7.-9. kl) ja huviringitundide (1.-6. kl) ning valikainete (G1-G3) grupid moodustatakse enamasti lendude üleselt õpilaste huvidest ja valikutest lähtuvalt.
- Vastavalt vajadusele rakendatakse noppeõpet ehk moodustatakse gruppe eesmärgiga toetada õpilaste andekust ja/või teha ettevalmistusi erinevatel õpilasvõistlustel osalemiseks.
- Rühmade ja tiimide moodustamisel järgitud järgmisi põhimõtteid:
  - 1. klassi komplekteerimisel tehakse koostööd TERAKEse lasteaiaõpetajatega.
  - rühmade loomisel on tasakaalu huvides arvestatud õpilaste seniseid õpitulemusi ja akadeemilist edenemist;
  - maksimaalne õpilaste arv ühes rühmas on 21;
  - tiimide loomisel on arvestatud koduse keelega (st toetada eesti keele ja kultuuri omandamist);
  - 7. klassi tiimide moodustamise protsessi on kaasatud ka 6. klassi õpetajad.

8.4. Õpilase märkamine ja üldtoe rakendamine:

- TERA koolis on oluline, et kõikide õpilaste tugevused ning huvid oleks märgatud ja toetatud. Sel eesmärgil pakutakse järgmisi õppe rikastamise viise:
  - projektitunnid,
  - iseõppepäevad,

- huvitunnid või teematunnid,
- kusagil-mujal-õpe,
- õpilasvõistlustel ja konkurssidel osalemine.

- TERAs võimaldatakse kõigile õpilastele vajadusel üldist tuge. Tugimeetmete eesmärk on võimalikult varajane märkamine ja püüd ennetada õpi-, suhtlemis- ning käitumisraskusi.
- Raskuste ilmnemisel tegeleb esmalt õpetaja nendega ise, kasutades oma professionaalsust ja kogemusi. Usaldame oma õpetajate pädevust, mis võimaldab neil kiiresti ja tõhusalt märgata õpilaste vajadusi ning pakkuda vajalikku tuge. Seda toetab ka asjaolu, et meie õpigrupid ja klasside suurused on väiksemad, võimaldades rohkem individuaalset lähenemist.
- Vanemate teavitamine ja kaasamine on oluline osa toetusprotsessist. Nii üldtoe kui ka edasistes etappides saab vanem koostöös kooliga toetada last kodus.
- Toevajaduse püsimisel pöördub õpetaja klassijuhataja, tiimijuhi või mentori poole, kes teavitab HEVKO-t (haridusliku erivajadusega õppe koordineerija). HEVKO avab õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi (IAJK), mida täidavad klassijuhataja/tiimijuht/mentor ja aineõpetajad. IAJK-l olevate andmete põhjal arutavad kooli tugimeeskond ja õpetajad ümarlauas edasisi hindamis- ja tugimeetmeid (pedagoogilis-psühholoogiline uurimine). Koostöös perega otsustatakse tugimeetmete rakendamine.
- Õppija toetamiseks on võimalik kasutada järgnevaid tugimeetmeid:
  - Konsultatsioon - see on mõeldud õpilasele, kes vajavad konkreetses õppeaines lisatuge või on tekkinud vajadus järelevastamiseks.
  - Õpiabitunnid - see on võimalusel koolipoolne esmane tugi õpilasele, et toetada klassiõppes toimetulekut eeldatavate õpitulemuste saavutamisel. Õpe väikestes rühmades toimub eelkõige paralleelselt klassi tundidega (tavaliselt sama aine tunni ajal, kus raskusi täheldatakse). Õpiabi osutamiseks on vajalik õpilase vanema kirjalik nõusolek.
  - Individuaalne õppekava (IÕK) - seda rakendatakse, kui õpilase hariduslikust erivajadusest tulenevalt on vaja teha muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis või õppekeskkonnas, millega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga. Kui haridusliku erivajadusega õpilasele koostatud IÕK-ga nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, võib IÕK-d rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel.

8.5. Tõhustatud ja eritugi. Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, siis soovitatakse erialaspetsialistide uuringut ja nõustamist väljaspool kooli. Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel võib rakendada tõhustatud tuge või erituge. Tõhustatud tuge rakendatakse õpilasele, kes oma püsiva õpiraskuse, psüühika- ja käitumishäire või muu terviseseisundi või puude tõttu vajab pidevat tugispetsialistide teenust ja

individuaalset õppekava ühes, mitmes või kõikides ainetes või osaajaga õpet individuaalselt või rühmas. Erituge rakendatakse õpilasele, kes tulenevalt tema raskest ja püsivast psüühikahäirest, intellekti- või meelepuudest või liitpuudest vajab osaajaga õpet individuaalselt või rühmas või pidevat individuaalset tuge klassis.

9. Õppijat toetav hindamine

9.1. TERAs toetab hindamissüsteem õppijate valikuid olla ennastjuhtivad, kaasatud õppeprotsessi ja vastutustundlikud eesmärkide seadmisel ning nende elluviimisel. Hindamine on personaalse edasiviiva tagasiside andmine, hetkeolukorra kirjeldus/fikseerimine ning aluseks õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ja kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

9.2. Kvaliteetne hindamine on oluline osa õpikäsituse tervikust. TERA hindamispõhimõtted toetuvad teaduspõhistele arusaamadele õppimisest ja arengust, sh enesemääramisteooriale, arengumõtteviisile ja kujundavale hindamisele. Meie eesmärk on tagada, et hindamine toetab iga õppija heaolu ja sisemist motivatsiooni, aidates õpilasel mõista oma tugevusi ja arenguvajadusi, olla teadlik oma oskustest, võimetest ja vastutusest. Läbimõeldud ja järjepidev tagasiside aitab õppijal teha teadlikke valikuid ning kujundada oskust õppida kogu elu vältel.

9.3. Õpitulemuste jooksev hindamine:

- 1.-6. klassis keskendutakse õpilase arengu ja oskuste kujunemise toetamisele läbi sõnaliste hinnangute. Kujundava hindamise vahendina kasutatakse TERAraamatut, mis kaasab õppija nii eesmärgistamise, analüüsi kui ka hindamisprotsessi.
- 7.-9. klassis ja ka gümnaasiumis lähtutakse põhimõtetest, mis toetavad noore inimese kasvamist ennastjuhtivaks õppijaks ning terviklikuks isiksuseks. Kombineerituna on jooksval hindamisel kasutusel erinevad tagasisidestamise vormid: skaalapõhine protsentides (0-100%) hindamine, mitteeristav hindamine, edasiviiv sõnaline tagasiside nii suuliselt kui kirjalikult, õppijate endi eneseanalüüsid ja õpetajate vastused neile.

9.4. Hindamisest ja õpiväljunditest teavitamine:

- TERA koolis toetab hindamine õppijate arengut ja õpimotivatsiooni. Selge ja regulaarne tagasiside aitavad luua keskkonna, kus õpilased tunnevad end väärtustatuna ja motiveerituna.
- Iga nädala või teema alguses seatakse selged eesmärgid, mis suunavad õppijaid nende õpiteekonnal. Eesmärkide püstitamine aitab keskenduda olulisele ja motiveerib õppijaid oma parimaid tulemusi saavutama. Tagasisidet saadakse kogu õppeprotsessi jooksul suuliselt. Eesmärgiks on toetada õppijat tema teekonnal ning aidata oma eesmärkideni jõuda.
- Õpilased ja vanemad saavad regulaarselt tagasisidet Stuudiumi kaudu,

mis aitab õppijal mõista oma arengut ja annab võimaluse koheseks enesetäiendamiseks. Kokkuvõtvaid hindeid/hinnanguid antakse üldjuhul kaks korda õppeaastas ning need kajastatakse perioodi tunnistusel. Põhikoolis kajastub kaks korda õppeaastas tunnistusel ka tagasiside õpilase käitumisele (sh hoolsusele), mida hindab klassijuhataja/tiimijuht koostöös aineõpetajate ja õpilasega. Käitumise ja hoolsuse hinnangute andmise (hindamise) põhimõtteid ning korda tutvustab õpilastele klassijuhataja/tiimjuht õppeaasta algul koos kooli kodukorra vmt koolikoha kokkulepete läbitöötamisega.

- Kohustuslike ja suuremate tööde kohta teavitatakse Stuudiumi kaudu vähemalt nädal enne töö toimumist.

9.5. Kokkuvõttev hindamine:

- Kokkuvõtval hindamisel arvestatakse õppija õppest osavõttu ning tema teadmisi ja oskusi. TERA koolis rakendatakse eristavat ja mitteeristavat hindamist.
- Mitteeristava hindamise puhul määratakse piisav õpitulemus, millele vastamise või ületamise korral väljendatakse piisavat tulemust sõnaga "arvestatud" ning millest madalamal tasemel tulemust "mittearvestatud". PeeduTERAs lisatakse tunnistusele mitteeristavale hindamisele lisaks kirjalik selgitus õpilase edasijõudmise kohta. Gümnaasiumis hinnatakse mitteeristavalt valikaineid ja õpilaste mentorlusega seotud kursuseid ning kursuseid "Uurimistöö alused" ja "Riigikaitseõpetus".
- Eristava hindamise puhul antakse 1.-6. klassi õpilaste teadmistele ja oskustele iga õppeperioodi lõpul kirjalikult kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid. Õpilasele, kelle perioodihinnang on "puudulik", "mittearvestatud" või on jäetud hinne välja panemata, määratakse tugisüsteem vastavalt kooli õppekavas sätestatule, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused. II kooliastme lõpuks või koolist lahkumise korral teisendatakse sõnalised hinnangud numbriliseks ekvivalendiks vastavalt: väga hästi - 5, hästi - 4, osaliselt - 3, kesiselt - 2, puudulikult - 1.
- 7.-9. klassi õpilaste aastahinded on õpitulemuste saavutatust kajastavad kokkuvõtvad hinded ja need moodustuvad õpetajate koostatud hindamisjuhendi alusel välja pandud poolaastahinnete põhjal. 9. klassi lõpetajate aastahinded, k.a eksamiainetes pannakse välja ja sisestatakse õppeinfosüsteemi hiljemalt 1. juuniks (v.a ainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppele) ning arvestatakse ümber 5-palli skaalale.
- 1.-9. klassis hinnatakse "Hea tava" kokkuleppeid ja nende täitmist sõnaliste hinnangutega iga õppeperioodi lõpus. Hindamisel osalevad klassijuhataja, aineõpetaja ja ka õppija ise. "Hea tava" kohaselt tagasisidestatakse õpilase: ➢ oskust kuulata õpetajat ja kaaslasi;
  - töörahu hoidmist;
  - koostööoskust kaaslastega;
  - iseseisva töö oskust;
  - töökoha ja töövahendite korrashoidu;
  - kaaslastesse suhtumist;
  - tunnitöös aktiivset osalust; kokkulepetest kinnipidamist;

- koolikeskkonna hoidmist;
- oma õppimise eest vastutamist;
- oma tegude eest vastutamist;
- erimeelsuste lahendamise oskust.

Sõnalised hinnangud 1.-6. klass

1.-6. klassis keskendutakse õpilase arengu ja oskuste kujunemise toetamisele läbi sõnaliste hinnangute. Kujundava hindamise vahendina kasutatakse TERAraamatut, mis kaasab õppija nii eesmärgistamise, analüüsi kui ka hindamisprotsessi.

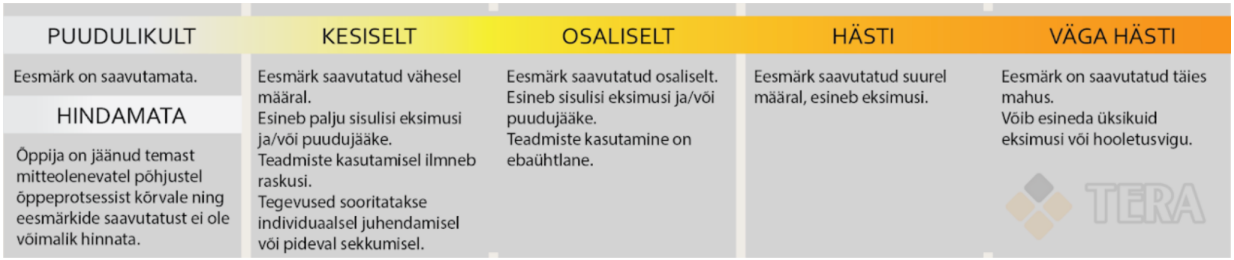

Hindamine 7.-9. klass

7.-9. Klassis lähtutakse põhimõtetest, mis toetavad noore inimese kasvamist ennastjuhtivaks õppijaks ning terviklikuks isiksuseks. Kombineerituna on kasutusel erinevad tagasisidestamise vormid: skaalapõhine protsentides hindamine, edasiviiv sõnaline tagasiside nii suuliselt kui kirjalikult, õppijate endi eneseanalüüsid ja õpetajate vastused neile.

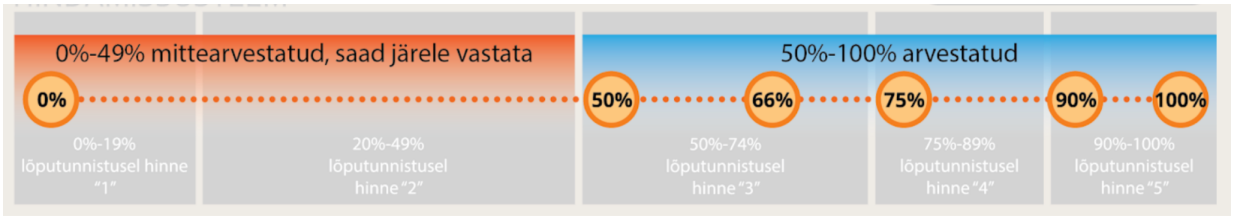

Hindamissüsteem TERA gümnaasiumis.
TERA gümnaasiumis on kokkuvõttev hinne kursuse- ja kooliastmehinne.

- Kursusehinne:
  - Iga kursust hinnatakse kursusehindega (0-100%, arvestatud/mittearvestatud), kus 90–100% vastab hindele "5", 75–89% hindele „4" , 50–74% hindele „3", 20–49% hindele „2" ning 0–19% hindele „1".
  - Kursusehinne on kursuse läbimise järel õpitulemuste saavutatust kajastav kokkuvõttev hinne ja see pannakse välja aineõpetaja koostatud hindamisjuhendi alusel hiljemalt kooli aastaplaanis kokkulepitud ajaks.
  - Kursusehinne ei pea olema jooksvate tulemuste aritmeetiline keskmine.

- Iga kursusehinde juurde lisab õpetaja ka kirjaliku kokkuvõtliku tagasiside.

- Kooliastmehinne:
  - G3 õpilasele pannakse kooliastmehinded (“1”-”5”) välja G1-G3 kursusehinnete alusel. Kooliastmehinne ei pea olema kursusehinnete aritmeetiline keskmine. Kooliastmehinde väljapanemisel võib õpetaja arvestada ka õpilase individuaalset arengut ja saavutatud õpitulemusi. Kooliastmehinded pannakse välja hiljemalt enne eksamiperioodi algust kooli aastaplaanis kokkulepitud ajaks.
  - G1 ja G2 aasta õpilasele pannakse kooliastmehinne välja juhul, kui kõik selle ainekursused on läbitud.
  - Riiklikult ettenähtud kohustuslike kursuste ja kooli poolt ettenähtud kohustuslike kursuste põhjal pannakse üldjuhul välja üks aine kooliastmehinne viiepallisüsteemis.
  - Ülekooliliste valikkursuste põhjal pannakse üldjuhul välja üks aine kooliastmehinne “arvestatud” või “mittearvestatud”.

9.6. Järelevastamine:

- TERA koolis on õpilastel võimalus parandada ebaõnnestunud teemat vastavalt eesmärgile. Järelevastamise kokkulepe sõlmitakse pärast ebaõnnestunud hinnangu teadasaamist või peale kooli naasmist õpilase algatusel kahe nädala jooksul. Järelevastamisel jääb kehtima parem hinne/hinnang.
- Kui õpilane on sageli puudunud või ebaõnnestumised on kuhjunud, võimaldab kool koostöös õpilase ja õpetajaga/õpetajatega koostada järelevastamise plaani.
- Õpilasel, kes jätab kohustusliku hinnatava ülesande kokkulepitud ajaks mõjuva põhjuseta täitmata, arvestatakse kokkuvõtval hindamisel tegemata tööd “puudulikuna”.
- Kui õpilane on puudunud 1/3 tundidest, võib õpetaja muuta tema kokkuvõtva hindamise korraldust (sh võib tal jääda perioodi-/kursusehinne välja panemata). Kui õpilasel jääb kokkuvõttev hinne välja panemata, saab ta nimetatud perioodi/kursuse ülesandeid sooritada pärast õppe lõppu juunikuus või mõjuval põhjusel õppenõukogu otsusega ka õppeaasta vältel.
- Kui töö sooritamisel tuvastab õpetaja kõrvalise abi kasutamise, mobiiltelefoni või muu mittelubatud abivahendi kasutamise või mahakirjutamise, selle üritamise või kaasa aitamise, hinnatakse õpilase tööd hinnanguga "puudulik". Sellisel juhul võib õpilase suhtes kasutada ka kooli kodukorras toodud mõjutusmeetmeid.

9.7. Hinde/hinnangu vaidlustamine:

- Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hinnet/hinnangut vaidlustada. Hinde/hinnangu vaidlustamisel tuleb pöörduda kõigepealt aineõpetaja poole, seejärel vajaduse korral kooli direktori poole, esitades kirjaliku taotluse koos põhjendusega kümne tööpäeva jooksul pärast hinde/hinnangu teadasaamist.

- Kooli direktor teeb vaidlustatud hinde/hinnangu kohta otsuse, konsulteerides vajaduse korral aineõpetajaga, ning teavitab vaidlustajat sellest kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

9.8. Järgmisse klassi üleviimine.

- Õpilase järgmisse klassi üleviimise enne viimase õppeperioodi lõppu ja ka pärast täiendavat õpet otsustab õppenõukogu, toetudes kehtivale seadusandlusele ja koolikoha sätestatud täiendavatele põhimõtetele ja tingimustele.

9.9. Põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamine:

- Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad", kes on kolmandas kooliastmes teinud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt 50 protsendile maksimaalsest tulemusest eesti keele eksami, matemaatika eksami ning ühe eksami omal valikul.
- Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele, kellel on kuni kahes õppeaines „nõrk" või „puudulik" viimane aastahinne või kes on kuni kaks lõpueksamit sooritanud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest.

9.10. Gümnaasiumi lõpetamine:

- Gümnaasiumi lõputunnistus antakse õpilasele, kes
  - on läbinud vähemalt 96 kursuse mahus õpet ja kelle kooliastmehinded on vähemalt rahuldavad või arvestatud;
  - on sooritanud vähemalt rahuldavale tulemusele õppeaine kohustuslikule mahule vastavad eesti keele, matemaatika ja võõrkeele riigieksamid;
  - on sooritanud vähemalt rahuldavale tulemusele koolieksami;
  - on sooritanud gümnaasiumi jooksul õpilasuurimuse või praktilise töö.

9.11. Iga koolikoht võib sätestada täiendavaid põhimõtteid ja tingimusi õpilase toetavaks hindamiseks.

10. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

10.1. TERAs väärtustame järjepidevat ja eesmärgipärast koostööd, mis toimub igal tasandil vastavate üksuste vahel. Meie koostööpraktikad hõlmavad nii juhtide omavahelist suhtlust, koolimeeskondade tihedat koostööd kui ka erinevate koostöögruppide tegevust.

10.2. Järjepidev ja eesmärgipärane koostöö:

- Koostööstruktuurid on üles ehitatud nii, et need toetavad õppekava täitmist ja eesmärkideni jõudmist. Selle saavutamiseks on määratud

kindlad ajad, mil toimub regulaarne koostöö:
- Iganädalased kohtumised: igal tasandil – alates juhtidest kuni meeskondadeni – toimuvad vähemalt kord nädalas kindlaksmääratud ajal kohtumised, et arutada jooksvaid küsimusi, teha plaane ja seada eesmärke.
- Arengupäev kord õppeaastas: korraldame kogu kooliperele arengupäeva, kus keskendume strateegilistele eesmärkidele, arengu planeerimisele ja meeskonnatunde tugevdamisele. See päev on pühendatud ka meeskonna heaolu tunnetamisele ja ühtsuse suurendamisele.

10.3. Koostöö tasandite kaupa:
- Juhtide vaheline koostöö: kooli juhtkonna liikmed kohtuvad regulaarselt, et tagada strateegiliste otsuste ja suuniste ühtsus. Koosolekute fookus on õppekava täitmisel ja kooli arengu suunamisel.
- Koolimeeskonnad: erinevad meeskonnad, sealhulgas õpetajad ja tugipersonal, teevad iganädalast koostööd, et planeerida õpet, jagada parimaid praktikaid ja leida lahendusi tekkinud väljakutsetele.
- Koostöögrupid: erinevate valdkondade spetsialistid ja õpetajad moodustavad koostöögruppe, kus arutatakse spetsiifilisi teemasid, nagu näiteks ainevaldkonnad, projektitöö või õpilaste individuaalsed vajadused.

10.4. Koostöö fookus:
- Koostöö TERA koolis on suunatud mitte ainult akadeemiliste eesmärkide saavutamisele, vaid ka meeskonna hoidmisele ja heaolu tunnetamisele:
  - Õppekava täitmine: koostöökohtumised ja arutelud on suunatud sellele, et tagada õppekava täitmine ja õpilaste eesmärkideni jõudmine. Iga õppeperioodi alguseks teeb õpetaja õpilastele teatavaks õpieesmärgid, mis toetuvad õppekava üldosale ja ainekavadele. Seatud perioodi õpieesmärgid on aluseks nädala eesmärkidele ja üleüldisele õppesisule.
  - Meeskonna heaolu: rõhutame meeskonnaliikmete vahelist toetamist ja heaolu. Arengupäeval ja iganädalastel kohtumistel pööratakse erilist tähelepanu meeskonna tervisele ja positiivsele töökeskkonnale.

10.5. Õpetaja lähtub õppe planeerimisel ja tundide pidamisel:
- põhikooli või gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sihiseadest ning õppeainele tervikuna seatud eesmärkidest ja õpitulemustest (riiklikus õppekavas määratud kursuste korral);
- kooli eripärast;
- konkreetses klassis või rühmas olevate õpilaste haridus- ja karjääriplaanidest;
- igapäevaelust.

10.6. Õpetajate tööd suunab, kontrollib ja tagasisidestab kooliosa juhtkond.

11. Õpilaste ja vanemate teavitamine ja nõustamine

11.1. Info õppeaasta alguse, lõpu ja koolivaheaegade kohta on leitav kooli veebilehelt.

Vähemalt kord õppeaastas toimuvad õpilaste vanemate üldkoosolekud.

11.2. I ja II kooliastmes toimub vähemalt üks kord õppeaastas perevestlus, kus osaleb nii õpilane kui vanem(ad). III kooliastmes ja gümnaasiumis toimub õpilase arenguvestlus koos õpilase, vanema(te) ja tiimijuhiga, gümnaasiumis koos mentoriga.

11.3. Õpilase vanemal on võimalus osaleda esinduskogu töös.

11.4. Suhtlus kodu ja kooli vahel toimub enamasti Stuudiumi keskkonnas.

11.5. Tekkinud küsimuste korral pöördub õpilane/vanem kõigepealt klassijuhataja/tiimijuhi/mentori/aineõpetaja poole, vajadusel kaasatakse arutellu koolikoha juhtkond. Kui lahendust ei leita, on õpilase vanemal õigus pöörduda koolipidaja poole.

12. Kooli õppekava uuendamine ja täiendamine

12.1. TERAs toimub õppekava uuendamine ja täiendamine pidevalt ja aktiivselt, et vastata muutuva haridussüsteemi ja tuleviku vajaduste nõuetele. Meie kool püüab pidevalt kohaneda uute teadmiste ja oskuste vajadustega, tagades, et õpilased saavad kaasaegse ja tulevikku suunatud hariduse.

12.2. Kooli õppekava arendamine toimub regulaarselt õpetajate ja teiste töötajate, kooliosade juhtide ja haridusekspertide koostöös, et tagada parimad õpitingimused ja -võimalused meie õpilastele.

Lisad

Põhikooli õppekava ainevaldkondade kavad ja ainekavad
Gümnaasiumi õppekava ainevaldkondade kavad ja ainekavad